

SATAKUNNAN VAIHEMAAKUNTAKAAVA 2

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

15.4.2019

SATAKUNNAN VAIHEMAAKUNTAKAAVA 2
OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

23.11.2015, tark. 12.7.2016, tark. 15.4.2019

Satakuntaliitto
Sarja A:314
ISBN 978-952-5862-48-5
ISSN 0789-6824
Satakuntaliitto 2015

Suunnittelu- ja käsittelyvaiheet

Viranomaisneuvottelu 5.3.2015
Maakuntakaavatoimikunta 16.3.2015
Maakuntahallitus 23.3.2015 / MH § 33
Kuulutukset: Satakunnan Kansa, Länsi-Suomi, Satakunnan Viikko 22.4.2015
Satakunnan työ 23.4.2015, Uusi Aika 24.4.2015
Nähtävillä: 27.4.-5.6.2015

Palautteiden käsittely

Kuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyöryhmä 7.10.2015
Maakuntakaavatoimikunta 12.10.2015
Maakuntahallitus 26.10.2015 / MH § 131

Hyväksyminen

Maakuntahallitus 23.11.2015 / MH § 145
Maakuntahallitus 12.7.2016 / MH § 84

Julkaisun kuvat

Vapo aineistopankki, sivu 3
Antti Partanen, kansi ja sivu 6
Virpi Sipari, sivu 15
Anne Savola, sivu 22 ja sivu 34
Ahlfors Ari, sivu 29
Sami Suominen, sivu 32
Satakuntaliiton kuva-arkisto, sivu 33
Anne Nummela, sivu 37

Sisällysluettelo

Sisällysluettelo.....	2
Johdanto.....	3
1 Maakuntakaava osana maakunnan suunnittelua	4
1.1 Maakuntakaavan tarkoitus.....	4
1.2 Maakuntakaava osana maankäyttö- ja rakennuslain mukaista suunnittelujärjestelmää.....	4
1.3 Maakuntakaavan oikeusvaikutukset	5
1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain maakuntakaavoituksen sisältövaatimukset	5
2 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 suunnittelun lähtökohdat	7
2.1 Valtakunnalliset lähtökohdat	7
2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	7
2.1.2 Valtakunnalliset strategiat ja suunnitelmat	8
2.2 Maakunnalliset lähtökohdat.....	12
2.2.1 Satakunnan maakuntasuunnitelma	12
2.2.2 Satakunnan maakuntakaavoitus	13
2.2.3 Satakunnan maakuntaohjelma	13
2.2.4 Satakunnan muut strategiat ja ohjelmat	13
3 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 sisältö	17
3.1 Suunnittelualue	17
3.2 Käsiteltävät teemat	17
3.3 Pohjakartta ja mittakaava.....	19
4 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tavoitteet	21
4.1 Yleiset tavoitteet	21
4.2 Kuntien ja sidosryhmien tavoitteet	24
5 Tietopohja ja vaihemaakuntakaavan taustaksi laadittavia selvityksiä.....	25
5.1 Tietopohja.....	25
5.2 Kaavaprosessin kuluessa selvitetään muun muassa seuraavia asioita	28
6 Kaavan vaikutusalue.....	30
7 Selvitettävät vaikutukset ja vaikutusten arviointimenetelmät	31
8 Osalliset	32
9 Osallistumismenettelyt ja tiedottamisen tavat.....	33
9.1 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen.....	33
9.2 Tiedottaminen	33
9.3 Palaute.....	35
10 Viranomaisyhteistyö.....	36
11 Kaavoituksen kulku, päätöksenteko ja mahdollisuudet vaikuttaa.....	37
11.1 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 prosessin vaiheet ja aikataulu	37
11.2 Päätöksenteko	39
12 Yhteystiedot	40

Johdanto

Satakunnassa on voimassa ympäristöministeriön vahvistama (30.11.2011, YM1/5222/2010) Satakunnan maakuntakaava, joka on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 13.3.2013 sekä ympäristöministeriön vahvistama Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 (3.12.2014, YM7/5222/2013), joka on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 6.5.2016.

Ryhdyttyessä valmistelemaan Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 1 todettiin (20.6.2011, MH 95 §), että kaavassa käsitellään maakunnallisesti merkittävät tuulivoimatuotannon alueet, ja muut Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian määrittelemien energiamuotojen edellyttämät kaavavaraukset käsitellään Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2.

Satakuntaliiton maakuntahallitus päätti 24.11.2014 (MH § 126) käynnistää Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 laadinnan. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 teemana on energiantuotanto; turve, bioenergia ja mahdollisesti tuulivoimatuotanto ja aurinkoenergia. Muita teemoja ovat soiden moninaiskäyttö (kasvuturve, soiden suojelu ja virkistyskäyttö), kauppa, maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:n mukainen virallinen asiakirja, jossa määritellään kaavan valmistelussa ja kaavan vaikutusten arvioinnissa noudatettavat osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet ja toteuttamistavat.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoituksena on antaa viranomaisille, Satakunnan asukkaille ja yhdistyksille sekä muille kaavoituksesta kiinnostuneille tietoa Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 prosessin lähtökohdista, alustavista tavoitteista, osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä vaikutusten arvioimisesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa päivitetään ja täydennetään koko kaavaprosessin ajan. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetyt linkit verkkosivuille ovat 17.3.2015 tilanteen mukaisia. Linkkejä pyritään päivittämään osallistumis- ja arviointisuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä Satakuntaliiton verkkosivuilla www.satakuntaliitto.fi.

1 Maakuntakaava osana maakunnan suunnittelua

1.1 Maakuntakaavan tarkoitus

Maakuntakaava on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukainen kartalla esitetty yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueiden käytöstä. Maakuntakaava on pitkän aikavälin strategisen ohjauksen väline ja maakuntakaavassa keskitytään valtakunnallisiin, ylimaakunnallisiin, maakunnallisiin, seudullisiin ja ylikunnallisiin kysymyksiin.

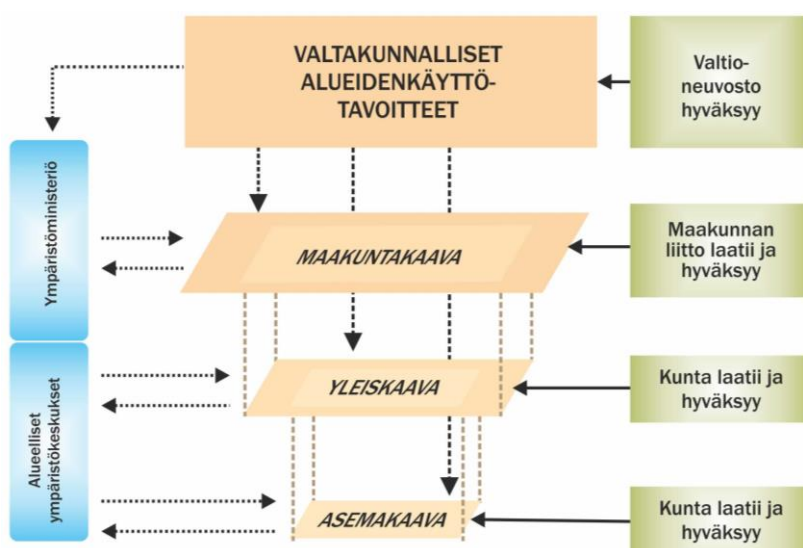
Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

1.2 Maakuntakaava osana maankäyttö- ja rakennuslain mukaista suunnittelujärjestelmää

Maakuntakaavan laadintaa ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT). Valtioneuvosto hyväksyy valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Maakunnan suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioonottamisesta. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ovat sekä periaatteellisia yleistavoitteita että erityistavoitteita, kaavoitusta koskevia veloitteita ja reunaehtoja. Maankäyttö- ja rakennuslain 24 §:n mukaan maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Maakuntakaavoituksen avulla tavoitteet konkretisoidaan maakunnallisiksi ja seudullisiksi ratkaisuiksi, jotka ohjaavat vuorostaan kuntakaavoitusta. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden yleistavoitteet koskevat maakuntakaavoitusta, ja erityistavoitteet koskevat maakuntakaavoituksen lisäksi suoraan myös kuntakaavoitusta.

Maakuntakaavan laatimisesta vastaa maakuntaliitto. Maakuntakaavan laatiminen edellyttää monen eri tahon yhteistyötä. Maakuntakaavan laadinnassa tavoitteena on prosessi, johon alueidenkäytön suunnittelijoiden lisäksi alueviranomaisten, muiden alojen asiantuntijat sekä elinkeinoelämän, asukkaiden, maanomistajien kansalaisjärjestöjen edustajat tuovat oman panoksensa ja näkemyksensä.

Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntavaltuusto hyväksyy maakuntakaavan.

Maakuntakaava on ohjeena yleis- ja asemakaavoitukselle. Yleiskaavoituksessa määritellään kunnan yhdyskuntarakenteen ja maankäyttö asumisen, työpaikkojen, virkistysten ja liikenteen tarpeisiin. Yleiskaava on ohjeena asemakaavoitukselle. Asemakaavassa käsitellään alueiden käytön yksityiskohtaisista järjestämisestä, rakentamisesta ja kehittämistä. Kunnat vastaavat yleis- ja asemakaavoista ja niiden hyväksymisestä.

Kuva 1 Alueiden käytön suunnittelujärjestelmä

1.3 Maakuntakaavan oikeusvaikutukset

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset kohdistuvat:

- yleis- ja asemakaavan laatimiseen ja muuttamiseen sekä muihin maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuviin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi, viranomaisten toimintaan suunniteltaessa alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päätettäessä niiden toteuttamisesta,
- rakentamiseen niillä alueilla, joilla on voimassa MRL 33 §:n mukainen rakentamisrajoitus sekä
- suojelumääräysten kautta muihin rakentamista ja alueiden käyttöä koskeviin toimenpiteisiin.

Maakuntakaavan huomioon ottaminen ja edistämisvelvoite koskevat kaikkia sellaisia valtion ja kunnan viranomaisia, joilla on katsottava olevan alueiden käyttöön liittyviä suunnittelu- tai toteuttamistehtäviä. Velvoite koskee myös valtion liikelaitoksia. Velvoite koskee myös kuntaa alueiden käytön suunnittelussa ja rakentamisen ohjauksessa mm. siten, että kunnan tulee pyrkiä suuntaamaan kaavoitustaan sellaisille alueille, jotka edistävät maakuntakaavan toteuttamista.

1.4 Maankäyttö- ja rakennuslain maakuntakaavoituksen sisältövaatimukset

Maakuntakaavan keskeiset sisällölliset tavoitteet on määriteltävä maankäyttö- ja rakennuslaissa. Maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelun tavoitteena on vuorovaikutteiseen suunnitteluun ja riittävään vaikutusten arviointiin perustuen edistää:

- 1) turvallisen, terveellisen, viihtyisän, sosiaalisesti toimivan eri väestöryhmien, kuten lasten, vanhusten ja vammaisten, tarpeet tyydyttävän elin- ja toimintaympäristön luomista;
- 2) yhdyskuntarakenteen ja alueidenkäytön taloudellisuutta;
- 3) rakennetun ympäristön kauneutta ja kulttuuriarvojen vaalimista;
- 4) luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä;
- 5) ympäristönsuojelua ja ympäristöhaittojen ehkäisemistä;
- 6) luonnonvarojen säästeliästä käyttöä;
- 7) yhdyskuntien toimivuutta ja hyvää rakentamista;
- 8) yhdyskuntarakentamisen taloudellisuutta;
- 9) elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä;
- 10) palvelujen saatavuutta; sekä
- 11) liikenteen tarkoituksenmukaista järjestämistä sekä erityisesti joukkoliikenteen ja kevyen liikenteen toimintaedellytyksiä.

Maakuntakaavan sisältövaatimuksista säädetään myös maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:ssä: Maakuntakaavaa laadittaessa on valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään. Kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin. Kaava on mahdollisuuksien mukaan sovitettava maakuntakaava-alueeseen rajoituvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa. Luonnonsuojelulain mukaisten luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä maisema-aluetta koskevien perustamispäästösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

Lisäksi maakuntakaavassa on kiinnitettävä erityistä huomiota:

- 1) maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- 2) alueiden käytön ekologiseen kestävyys;
- 3) ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- 4) vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
- 5) maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- 6) maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- 7) virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueidenkäytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajille tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat. Mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää.

2 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 suunnittelun lähtökohdat

2.1 Valtakunnalliset lähtökohdat

Valtakunnalliset suunnittelutarpeet ja tavoitteet määritellään ensisijaisesti valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, joista valtioneuvosto päättää. Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla on erityisasema muihin valtakunnallisiin tavoitteisiin nähden maankäyttö- ja rakennuslain mukaisten oikeusvaikutusten takia. Muita valtakunnallisia suunnittelutarpeita ja tavoitteita on määritelty monissa valtioneuvoston hyväksymissä tavoite- ja periaateohjelmissa samoin kuin valtion sektorihallinnon omaa toimialaansa koskevissa pitkän aikavälin suunnitelmissa ja strategioissa.

2.1.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvosto on maankäyttö- ja rakennuslain 22 §:ään perustuen 30.11.2000 päättänyt valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös tarkistettiin 13.11.2008 ja se tuli voimaan 1.3.2009. Valtioneuvosto päätti uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvasi vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista tuli voimaan 1.4.2018.

Maankäyttö- ja rakennuslain 23 §:n mukaisesti valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden valmistelusta huolehtii ympäristöministeriö yhteistyössä niiden muiden ministeriöiden, maakuntien liittojen ja muiden viranomaisten ja tahojen kanssa, joita asia koskee.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteet varmistavat, että valtakunnallisesti merkittävät asiat huomioidaan maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa, edistävät ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä kehitystä sekä luovat edellytyksiä hyvälle elinympäristölle. Lisäksi valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet toimivat kaavoituksen ennakko-ohjauksen välineenä valtakunnallisesti merkittävissä kysymyksissä sekä edistävät ennakko-ohjauksen johdonmukaisuutta ja yhtenäisyyttä eri puolilla Suomea. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edistävät kansainvälisten sopimusten täytäntöönpanoa Suomessa ja luovat alueidenkäyttöliset edellytykset valtakunnallisten hankkeiden toteuttamiselle.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 prosessissa on tarkasteltu ratkaisun toteutumista suhteessa valtioneuvoston vuoden 2008 päätöksen mukaisiin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on vuoden 2008 päätöksessä ryhmitelty kuuteen osaan:

1. Toimiva aluerakenne
2. Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu
3. Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö- ja luonnonvarat
4. Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto
5. Helsingin seudun erityiskysymykset
6. Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 prosessissa on uusien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tultua voimaan tarkasteltu ratkaisun toteutumista suhteessa uusiin tavoitteisiin.

Uusitut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on ryhmitelty viiteen osaan:

- 1) Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- 2) Tehokas liikennejärjestelmä
- 3) Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- 4) Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- 5) Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY2009)

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Museovirasto 2009 -inventointi on valtioneuvoston 22.12.2009 tekemällä päätöksellä otettu valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi rakennettua kulttuuriympäristöä koskevaksi inventoinniksi. Inventointi korvaa Museoviraston vuonna 1993 julkaiseman inventoinnin (Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt, Museoviraston rakennushistorian osasto, julkaisu 16/1993).

Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt antavat alueellisesti, ajallisesti ja kohdetyypeittäin monipuolisen kokonaiskuvan maamme rakennetun ympäristön historiasta ja kehityksestä. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt: www.rky.fi

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet

Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto, mietintö 66/1992) on valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukainen inventointi, joka tulee ottaa huomioon alueiden käytön suunnittelun lähtökohtana.

Ympäristöministeriö on käynnistänyt valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin. Inventointien perusteella ympäristöministeriön on tarkoitus tehdä uusi ehdotus valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Ehdotuksen pohjalta valtioneuvoston päättää valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista lähivuosina.

Satakuntaliiton Katson maalaismaisemaa -hanke toteutti Satakunnan alueella valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin. Samalla tehtiin myös maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi:

<http://www.maaseutumaisemat.fi/wp-content/uploads/2015/01/VAR-SAT-raportti-valtakunnalliset-ja-maakunnalliset-1.pdf>, <http://www.satakuntaliitto.fi/katsonmaalaismaisemaa>

2.1.2 Valtakunnalliset strategiat ja suunnitelmat

Kansallinen ilmasto- ja energiastrategia

Valtioneuvosto hyväksyi 6.11.2008 Suomen ilmasto- ja energiastrategian, joka pohjautuu EU:n ilmasto- ja energiapoliittisiin linjauksiin ja velvoitteisiin. Ilmasto- ja energiastrategian päivitystyö aloitettiin Kataisen hallitusohjelman mukaisesti vuonna 2011. Päivityksellä varmistettiin vuodelle 2020 asetettujen kansallisten ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttaminen sekä valmistetaan tietä kohti pitkän aikavälin tavoitteita. Hallitus hyväksyi strategiapäivityksen 20.3.2013 ja toimitti sen eduskunnalle valtioneuvoston selontekona.

Kansallinen strategia osoittaa, että Euroopan komission Suomelle ehdottamia päästöjen vähentämistavoitteita, uusiutuvan energian edistämistavoitteita tai energiankäytön tehostamistavoitteita ei saavuteta ilman merkittäviä uusia ilmasto- ja energiapoliittisia toimenpiteitä. Kansallisen ilmasto- ja energiastrategian mukaan kuntien toiminnalla on suuri merkitys ilmastomuutoksen hillitsemisessä erityisesti alueidenkäytön ja liikenteen suunnittelussa, energian tuotannossa ja käytössä sekä yhdys-

kuntien jätehuollon järjestämisessä. Suomen tavoitteena on nostaa uusiutuvan energian osuus energian kokonaisloppukulutuksesta 38 prosenttiin vuonna 2020.

Kansallinen ilmasto- ja energiastrategia:

<https://tem.fi/documents/1410877/2864661/Kansallinen+energia-+ja+ilmastostrategia+20032013.pdf>

Aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuva

Aluerakenteen ja liikenteen kehityskuva luo näkymiä Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehittämiselle vuoteen 2050 saakka. Kehityskuvalla on tarkoituksena tukea Suomen kehitystä kilpailukyiseksi, hyvinvoivaksi ja vähähiiliseksi maaksi. Aluerakenteella ja liikennejärjestelmällä luodaan edellytyksiä elinkeinoelämän muutokselle kohti digitaalistuvaa yhteiskuntaa, jossa myös biotaloudella on yhä keskeisempi rooli.

Laaditun kehityskuvan mukaan Suomen aluerakenteen ja liikennejärjestelmän tuleva kehitys nojaa kolmeen peruspilariin; Suomen aseman vahvistamiseen, monikeskukseiseen aluerakenteeseen sekä kehittyviin liikennepalveluihin ja mahdollistavaan infrastruktuuriin.

Kehityskuva laadittiin valtioneuvoston toimeksiannosta ympäristöministeriön johdolla yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön, liikenne ja viestintäministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön sekä liikenneviraston kanssa. Valmisteluprosessiin osallistuivat myös maakuntien liitot sekä ELY-keskukset.

Uusiutumiskykyinen ja mahdollistava Suomi –Aluerakenteen ja liikennejärjestelmän kehityskuva 2050 julkaistiin 2.6.2015:

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/155054/ALLI_Uusiutumiskykyinen%20ja%20mahdollistuva%20Suomi_Aluerakenteen%20ja%20liikennejärjestelmän%20kehityskuva%202050.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Valtioneuvoston periaatepäätös soiden ja turvemaiden kestävästä käytöstä

Valtioneuvosto antoi 30.8.2012 periaatepäätöksen soiden ja turvemaiden kestävästä ja vastuullisesta käytöstä ja suojelusta. Periaatepäätöksessä linjataan Suomen soiden ja turvemaiden käytön ja suojelun kokonaisuutta, joka liittyy usean ministeriön toimialaan. Päätöksessä annetaan kokoavia ohjeita ja suuntaviivoja eri hallinnonaloille asian tarkempaan valmisteluun. Linjauksilla edistetään soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullista käyttöä sekä suojelua Suomessa. Periaatepäätöksen taustalla on maa- ja metsätalousministeriön (2011) johdolla valmisteltu -Ehdotus soiden ja turvemaiden kestävä ja vastuullisen käytön ja suojelun kansalliseksi strategiaksi, jossa on esitetty konkreettisia toimenpiteitä soita muuttavan käytön suuntaamiseksi eniten muuttuneille soille.

Syyskuun 1. päivänä 2014 voimaantulleessa uudessa ympäristönsuojelulaissa on turvetuotantoa koskeva sijoituspykälä (13 §), jonka tavoitteena on ottaa huomioon luonnonarvot aiempaa tarkemmin myönnettäessä turvetuotannon lupia. Kyseisessä pykälässä on viitattu myös maakuntakaavaan ja todettu seuraavaa: ”Tätä pykälää ei sovelleta, jos 1 momentissa tarkoitetut luonnonarvot on otettu huomioon lainvoimaisessa maakuntakaavassa tai lainvoimaisessa, oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa ja toiminta sijoittuu mainitussa kaavassa sille varatulle alueelle.”

Soiden ja turvemaiden kestävä käyttöä koskeva periaatepäätös:

<http://www.ym.fi/fi->

[FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Tiedotteet_2012/Pelisaannot_soiden_ja_turvemaiden_monipu\(1112\)](FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Tiedotteet_2012/Pelisaannot_soiden_ja_turvemaiden_monipu(1112))

Valtakunnallinen soidensuojelun täydennysehdotus

Valtakunnallinen soidensuojelutyöryhmä luovutti 4.11.2015 ehdotuksensa maatalous- ja ympäristöministerille soidensuojelun täydentämiseksi. Laajojen selvitysten perusteella työryhmä tunnisti yhteensä 747 valtakunnallisesti arvokasta suoaluetta, joiden pinta-ala on 117 000 hehtaaria.

Työryhmän työ kattoi koko Suomen lukuun ottamatta Tunturi-Lappia, Metsä-Lappia ja Peräpohjolan aapasuoovyöhykkeen pohjoisosaa. Laajoissa kartoituksissa pääasiassa vuosina 2013-2014 koottiin aineistoa noin 1600 suon (300 000 hehtaaria) luonnonarvoista. Luonnonarvoiltaan arvokkaimmiksi työryhmä valitsi 747 suoaluetta, joiden pinta-alasta valtio omistaa 31 prosenttia. Etelä-Suomesta työryhmä nimesi valtakunnallisesti arvokkaaksi 622 suota. Työryhmän ehdottamista valtakunnallisesti arvokkaista kohteista tullaan suojelemaan 36 000 hehtaaria valtion omistamia soita. Aiemmin keväällä 2015 suojeltiin valtioneuvoston päätöksellä noin 6 000 hehtaaria eteläisiä valtion soita soidensuojelutyöryhmän ehdotuksen perusteella.

Suomen soiden luonnontila on vakavasti heikentynyt. Yli puolet soistamme on ojitettu, ja suuri osa suotyyypeistä on Etelä-Suomessa uhanalaistunut. Suojelu on toistaiseksi painottunut Pohjois-Suomeen ja karuihin avosoihin. Soidensuojelun täydentämiseen onkin yhä suuri tarve etenkin eteläisillä, rehevillä ja puustoisilla soilla. Suoluonnon monimuotoisuus tulisi ottaa huomioon maa- ja metsätaloudessa sekä maankäytön suunnittelussa.

Työryhmän esitykseen sisältyvillä yksityisillä, valtakunnallisesti arvokkailla suoalueilla ei tulla rajoittamaan maankäyttöä tai muita maanomistajien oikeuksia. Luonnonsuojelun vähentyneiden määrärahojen vuoksi työryhmä ehdottaakin yksityisten soiden suojeluun vapaaehtoisia suojelukeinoja toteutettavaksi pitkällä aikavälillä. Puustoisia soita tulee työryhmän mukaan suojella Etelä-Suomen metsien suojelua edistävän METSO-toimintaohjelman puitteissa. METSO-ohjelman kriteerit täyttäviä suokokonaisuuksia on arvioitu olevan työryhmän valitsemilla Etelä-Suomen yksityismaiden kohteilla noin 17 000 hehtaaria.

[http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Soidensuojelutyoryhma_esitti_ministeri_T\(36004\)](http://www.ym.fi/fi-FI/Ajankohtaista/Tiedotteet/Soidensuojelutyoryhma_esitti_ministeri_T(36004))

Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021

Vesienhoidon suunnittelua ohjaavat Suomessa laki vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä (1299/2004) sekä valtioneuvoston asetus vesienhoidon järjestämisestä (1040/2006). Vesienhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa pohja- ja pintavesiä niin, ettei niiden tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä.

Vesienhoidon suunnittelu tapahtuu vesienhoitoalueilla, jotka on määrätty vesistöaluejakoon perustuen valtioneuvoston asetuksella vesienhoitoalueista (1303/2004). Vesienhoitoalueille laaditaan vesienhoitosuunnitelmat, joissa esitetään vesienhoidon yleislinjaukset sekä määritellään tavoitteet ja toimenpiteet vesienhoitoalueella tehtävälle vesienhoitotyölle. Suunnitelma laaditaan kuudeksi vuodeksi kerrallaan.

Vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2015 on hyväksytty valtioneuvostossa vuonna 2009. Valtioneuvosto hyväksyi toiselle kaudelle 2016–2021 tarkoitetut vesienhoitosuunnitelmat 3.12.2015.

[http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon suunnittelu ja yhteisty/Vesienhoitoalueet/KokemaenjokiSaaristomeriSelkame-ri/Vesienhoitosuunnitelma ja taustaselvitykset/KokemaenjoenSaaristomerenSelkameren vesi\(24029\)](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteisty/Vesienhoitoalueet/KokemaenjokiSaaristomeriSelkame-ri/Vesienhoitosuunnitelma_ja_tustaselvitykset/KokemaenjoenSaaristomerenSelkameren_vesi(24029))

Kokemäenjoen vesistöalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2016-2021, Turun, Raision, Naantalın ja Rauman rannikkoalueen tulvariskien hallintasuunnitelma vuosille 2016-2021

Tulvariskien hallintasuunnitelmat vuosille 2016-2021 on tehty niille 16 vesistö- tai rannikkoalueelle, joilla on tunnistettu yksi tai useampi merkittävä tulvariskialue. Suunnitelmissa on esitetty tavoitteet ja toimenpiteet tulvariskien estämiseksi ja vähentämiseksi sekä toimenpiteiden muut vaikutukset. Suunnitelmat on valmisteltu ELY-keskusten Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueella yhteistyössä alueellisten tulvaryhmien kanssa. Tolvaryhmät ovat laatineet suunnitelmakohtaiset tavoitteet. Tulvariskien hallinnan tavoitteina on ensisijaisesti tulvariskien vähentäminen, tulvista aiheutuvien vahingollisten seurausten ehkäisy ja lieventäminen sekä tulviin varautumisen edistäminen.

Satakunnassa on nimetty merkittäviksi tulvariskialueiksi Kokemäenjoen vesistöalueella Huittisten ja Porin tulvariskialueet. Porin ja Huittisten tulvariskialueiden asioita on käsitellyt Kokemäenjoen vesistöalueen tulvaryhmä. Ryhmässä on ollut edustus Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta (sihteerit), Satakuntaliitosta (puheenjohtaja), Porin kaupungista, Nakkilan kunnasta, Kokemäen kaupungista, Huittisten kaupungista, Sastamalan kaupungista, Tampereen kaupungista, Satakunnan ja Pirkanmaan pelastuslaitokselta, Kokemäenjoen ja Näsijärven säännöstely-yhtiöstä, Hämeen liitosta ja Pirkanmaan liitosta. Meritulvien osalta toinen Satakunnan alueella toiminut tulvaryhmä on ollut Turun, Raision, Naantalın ja Rauman rannikkoalueen tulvaryhmä.

Maa- ja metsätalousministeriö on hyväksynyt 18.12.2016 merkittävien tulvariskien hallintasuunnitelmat vuosille 2016-2021. Suunnitelmiin sisältyy ns. SOVA-lain (200/2005) mukaisesti laadittu ympäristöselostus.

<http://www.ymparisto.fi/fi->

[FI/Vesi/Tulviin varautuminen/Tulvariskien hallinta/Tulvariskien hallinnan suunnittelu/Tulvariskien hallintasuunnitelmat](http://www.ymparisto.fi/fi-ELY/Vesi/Tulviin_varautuminen/Tulvariskien_hallinta/Tulvariskien_hallinnan_suunnittelu/Tulvariskien_hallintasuunnitelmat) .

Kulttuuriympäristöstrategia 2014-2020

Valtioneuvoston 20.3.2014 tekemän periaatepäätöksen mukainen Kulttuuriympäristöstrategia 2014-2020 kiteyttää kulttuuriympäristöä koskevat tavoitteet kolmeen näkökulmaan: merkittävä voimavara, kestävä kehitys ja hyvä hallinto. Strategiset valinnat muodostavat viisi tavoitteisiin perustuvaa kokonaisuutta: kulttuuriympäristö on voimavara, kulttuuriympäristölainsäädäntö ja sen soveltaminen on laadukasta, kulttuuriympäristön merkitys ja arvo tunnistetaan, yhteistyöstä voimaa, kulttuuriympäristötieto on riittävää ja laadukasta. Strategiset valinnat sisältävät yhteensä 20 toimenpidettä.

https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/43197/Kulttuuriymp%C3%A4rist%C3%B6strategia_2014.pdf?sequence=1

Suomen riistataloudellinen kosteikkostrategia

Maa- ja metsätalousministeriön vuonna 2014 vahvistama Suomen riistataloudellinen kosteikkostrategia on metsästettävien vesilintukantojen ja niiden elinympäristöjen hoitosuunnitelma. Hoitosuunnitelmien tavoitteena on hoitaa riistaeläinkantoja pitkäjänteisesti ja tavoitteellisesti. Suunnitelmien avulla pyritään sovittamaan yhteen eri tahojen näkemykset ja edut. Hoitosuunnitelmien perustana on aina ajankohtainen ja luotettava tieto riistaeläimen biologiasta ja ekologisista tarpeista. Riistaeläinkantojen alueelliset erot ja vaikutukset alueella asuville ihmisille sekä paikallisten ihmisten näkemykset otetaan huomioon hoitosuunnitelmia laadittaessa. Hoitosuunnitelmilla vastataan myös Suomea koskeviin kansainvälisiin velvoitteisiin lajien suojelusta.

<http://riista.fi/riistatalous/riistakannat/hoitosuunnitelmat/kosteikkostrategia/>

Kantaverkon kehittämissuunnitelma 2015 – 2025

Kantaverkon kehittäminen on Suomen sähkönsiirtojärjestelmästä vastaavan Fingrid Oyj:n keskeisiä perustehtäviä. Kantaverkon kehittämissuunnitelmassa esitetään Fingridin kantaverkon kehitystarpeet ja suunnitellut investoinnit seuraavalle kymmenvuotiskaudelle. Kehittämissuunnitelma perustuu Fingridin asiakkaidensa kanssa yhteistyössä laatimiin alueellisiin verkkosuunnitelmiin ja on sovitettu yhteen Itämeren alueen kehittämissuunnitelman ja koko Euroopan unionin alueen kattavan kymmenvuotisen verkkosuunnitelman (Ten-Year Network Development Plan, TYNDP) kanssa.

Suunnitelma perustuu keskeisesti sähkön kulutus- ja tuotantoennusteisiin, joihin pohjautuen sähkön siirtotarpeet suurelta osin määräytyvät. Suunnitelma koostuu investoinneista, joiden avulla kanta-verkko pysyy sellaisena, että sen kapasiteetti ja käyttövarmuus ovat riittäviä tulevaisuuden tarpeisiin. Kuluvan vuosikymmenen loppupuolella ja 2020-luvun alussa verkkoinvestoinnit koostuvat suurelta osin ikääntyneiden voimajohtojen ja sähköasemien uusimisesta. Verkon kehittämisen lähtökohdina ovat asiakkaiden tulevat tarpeet, Itämeren alueen sähkömarkkinoiden toimivuuden edistäminen, käyttövarmuustason säilyttäminen, kustannustehokkuus sekä verkon ikääntymisen hallinta.

Tuulivoima, tulevaisuudessa mahdollisesti myös aurinkovoima, asettaa erityisiä ja uudenlaisia haasteita kantaverkon mitoitukselle. Fingridin tavoitteena on mahdollistaa Suomen ilmasto- ja energiastrategian mukaisesti tuulivoimatuotannon liittyminen sähköverkkoon. Kehittämissuunnitelman Porin ja Rauman seudun suunnittelualuetta käsittelevässä osiossa todetaan, että suunnittelualueella on paljon tuulivoimasuunnitelmia, joita silmällä pitäen Fingrid on varautunut rakentamaan Leväsjoen ja Arkkukallion tuulivoiman liityntäasemat Ulvilasta pohjoiseen. Tuulivoimaan liittyvien investointien lisäksi alueen vanhenevia sähköasemia perusparannetaan ja muun muassa Olkiluodon vanhempi 400 kV kytkinlaitos uusitaan.

http://www.fingrid.fi/fi/asiakkaat/Kantaverkkopalvelut/kantaverkon_kehittaminen/kehsuunnitelma/Sivut/default.aspx

2.2 Maakunnalliset lähtökohdat

Maakuntakaavan perustavoitteet määritellään maankäyttö- ja rakennuslain valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden sekä maakuntakaavan sisältövaatimusten (MRL 28 §) pohjalta Satakunnan maakunnalliset olosuhteet ja erityistarpeet huomioiden. Maakunnallisia suuntaviivoja työlle antavat sekä Satakunnan maakuntasuunnitelma että maakuntaohjelma. Keskeisenä lähtökohtana ovat edelleen sekä Satakunnan kokonaismaakuntakaava että Satakunnan vaihemaakuntakaava 1, joita tässä vaihemaakuntakaavassa tarkistetaan lähinnä lainsäädännöllisten muutosten ja täydentyneiden valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti. Näin ollen yhtenä keskeisenä lähtöaineistona on voimassa olevan Satakunnan kokonaismaakuntakaavan sekä Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 tavoitteet ja suunnitteluperiaatteet.

2.2.1 Satakunnan maakuntasuunnitelma

Satakuntaliiton maakuntavaltuusto hyväksyi 12.3.2012 uuden maakuntasuunnitelman, Satakunnan tulevaisuuskäsikirjan 2035. Tulevaisuuskäsikirja tavoittelee hyvää elämää Satakunnassa vuonna 2035 kolmen avainteman kautta: kannustavaa yhteisöllisyyttä, puhdasta elinvoimaa ja ihmislähtöisiä ratkaisuja. Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 2 koskevat erityisesti avaintemat puhdas elinvoima, jonka kärkinä ovat biotalous ja energia, puhdas ruoka ja juomavesi sekä puhdas luonnonympäristö sekä ihmislähtöiset ratkaisut, jonka kärkinä ovat palveluiden tuotanto, asuminen ja turvallisuus sekä arjen yhteydet.

2.2.2 Satakunnan maakuntakaavoitus

Satakunnan maakuntakaava

Ympäristöministeriö vahvisti 30.11.2011 Satakunnan maakuntakaavan (N:o YM1/5222/2010). Samalla ympäristöministeriö vahvisti maankäyttö- ja rakennuslain 210 §:n 1 momentin nojalla maankäyttö- ja rakennuslain mukaisena maakuntakaavana voimassa olevien Satakunnan seutukaava 5:n ja Satakunnan seutukaava 2:n sekä Kiikoisten kunnan alueella voimassa olevan Pirkanmaan 3. seutukaavan kumoamisen. Satakunnan maakuntakaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 13.3.2013. Satakunnan maakuntakaava:

<http://www.satakuntaliitto.fi/maakuntakaava>

Satakunnan vaihemaakuntakaava 1

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 valmistelu aloitettiin vuonna 2010 Mannertuulialueet Satakunnassa -selvityksellä. Selvityksessä analysoitiin niitä alueita, jotka parhaiten soveltuvat tuulivoimatuotantoon laajoina, keskitettyinä kohteina. Varsinainen kaavaprosessi käynnistyi vuoden 2011 keväällä. Kaavan valmistelussa oli mukana kuntien yhdyshenkilöistä sekä eri alojen asiantuntijoista koostuva työryhmä.

Teoreettisen laskennan mukaan Satakunnan vaihemaakuntakaavalla 1 mahdollistetaan 3,10 TWh sähköntuotanto. Kaikkiaan vaihemaakuntakaavassa osoitetaan 17 maakunnallisesti merkittävää tuulivoimatuotannon aluetta. Maakunnallisesti merkittäviksi alueiksi luetaan pääsääntöisesti yli 8-10 voimalayksikön alueet. Teoreettisen arvion mukaan alueille mahtuisi yli 300 tuulivoimalayksikköä.

Satakunnan tuulivoimatuotantoa käsittelevä vaihemaakuntakaava mahdollistaa tuulivoimatuotannon keskittämisen ja maakunnallisesti merkittävien alueiden suunnittelun. Satakunnan maakuntavaltuuston 13.12.2013 hyväksymä vaihemaakuntakaavan 1 aineisto toimitettiin ympäristöministeriön vahvistettavaksi helmikuussa 2014. Ympäristöministeriö vahvisti 3.12.2014 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1. Vahvistamispäätöksen yhteydessä ympäristöministeriö hylkäsi kaavasta tehdyn viisi valitusta. Ympäristöministeriön päätöksestä tehtiin edelleen kaksi valitusta korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Tutkittuaan Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 1 koskevat valitukset korkein hallinto-oikeus antoi päätöksen 6.5.2016, ettei ympäristöministeriön vahvistuspäätöksen muuttamiseen ole perusteita. <http://www.satakuntaliitto.fi/vmk1>

2.2.3 Satakunnan maakuntaohjelma

Maakuntavaltuusto hyväksyi 15.12.2017 Satakunnan maakuntaohjelman 2018-2021 ja siihen sisältyvän ympäristöselostuksen. Ohjelman tavoitteena on Satakunnan kilpailukyyn ja elinvoimaisuuden edistäminen. Maakuntaohjelmassa kuvataan maakunnan tahtotila, toimintaympäristö ja lähtökohdat, ohjelman keskeiset toteuttamisen välineet ja tärkeimmät kansalliset ja kansainväliset kumppanuudet sekä näistä johdetut kehittämisen vahvuudet ja rajoitteet.

2.2.4 Satakunnan muut strategiat ja ohjelmat

Satakunnan ilmasto- ja energiasstrategia (12.3.2012)

Vuonna 2020 Satakunta halutaan nähdä ilmasto- ja energiavision mukaan ilmastoystävällisenä, kestävien energiaratkaisuiden maakuntana. Tämän vision strategisina tavoitteina ovat energiankulutuksen vähentäminen ja energiatehokkuuden lisääminen, uusiutuvan energian käytön ja tuotannon edistäminen, päästöjen vähentäminen sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin varautuminen ja sopeutuminen. Maakunnallisen strategian lähtökohtana on valtioneuvoston hyväksymä valtakunnallinen ilmasto- ja energiasstrategia.

Satakuntaliiton maakuntahallitus (27.2.2012/§19) ja maakuntavaltuusto (12.3.2013/§6) merkitsivät Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian tiedoksi ja päättivät samalla, että laadittu strategia otetaan huomioon Satakuntaliiton suunnitelmissa yhtenä suunnittelun perusselvityksenä.

Satakunnan ilmasto- ja energiastrategia: <http://www.satakuntaliitto.fi/satailme>

Lounais-Suomen metsäohjelma 2016-2020

Suomen Metsäkeskuksen 14 alueelle on laadittu alueelliset metsäohjelmat vuosille 2016–2020. Alueellinen metsäohjelma (AMO) on alueen koko metsäsektorin kehittämissuunnitelma ja työohjelma. Sen pohjana on Valtioneuvoston vuonna 2015 hyväksymä Kansallinen Metsästrategia 2025 sekä Suomen biotalousstrategia. Alueellinen metsäohjelma on koko metsäalan ja sen yhteiskunnallisten vaikutusten ohjelma, jossa jalkautetaan kansalliset tavoitteet alueen erityispiirteet huomioon ottaen maakuntiin. Kansallisen metsästrategian ohella toteutetaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toteutusohjelmaa 2008–2025 (METSO-ohjelma).

Maakunnalliset metsäneuvostot, jotka Maa- ja metsätalousministeriö on nimittänyt toukokuussa 2015, ovat hyväksyneet kunkin alueen AMO:n vuoden 2015 lopussa.

Alueellisia metsäohjelmia on laadittu vuodesta 1997 lähtien. Viimeisin metsäohjelma laadittiin vuosille 2012 – 2015. Lounais-Suomen metsäohjelman 2012-2015 visiona on, että Lounais-Suomen metsät ovat suunnitelmallisessa käytössä. Jokaisella kuviolla on metsänomistajan tietoisesti päättämä käyttötavoite. Metsät tuottavat lisää puuta jalostukseen ja energiaksi sekä hyvinvointia metsänomistajille ja alueen asukkaille. Metsäluonnon monimuotoisuuden parantamiseen panostetaan.

<http://www.metsakeskus.fi/sites/default/files/smk-alueellinen-metsaohjelma-lounais-suomi.pdf>

Lounais-Suomen ympäristöohjelma

Lounais-Suomen ympäristöohjelman 2014–2030 visio kuuluu seuraavasti: Rikkaasta ympäristöstä ammentava resurssiviisas Lounais-Suomi 2030. Ympäristöohjelmassa on viisi kehityspolkua, joissa kussakin on kolme painopistettä vuosille 2014–2020. Kehityspolut ovat seuraavat: kestävät valinnat, luonto- ja kulttuuriympäristö, lähivedet, ruokalautanen sekä resurssiviisuus. Ohjelmaa toteutetaan haastekampanjan avulla. Kehityspolut sekä ympäristöohjelman toteuttamista vauhdittava haastekampanja on julkaistu Ympäristö Nyt –palvelussa.

Satakuntaliiton maakuntahallitus (29.9.2014/§85) merkitsi Lounais-Suomen ympäristöohjelman 2014–2030 tiedokseen Satakunnan tulevaisuuskäsikirjaa ja maakuntaohjelmaa tarkentavana asiakirjana ja päätti ottaa em. ohjelman mahdollisuuksien mukaan huomioon omassa toiminnassaan.

Aiempi Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2010–2013 toimii jatkossakin käsikirjana ja työvälineenä uuden ohjelmakauden tavoitteiden tukemisessa. Lounais-Suomen ympäristöohjelma 2010-2013 valmistui syksyllä 2010 ja ohjelma käsiteltiin Satakuntaliiton ja Varsinais-Suomen liiton maakuntahallituksissa.

<http://www.lounaistieto.fi/ymparistonyt/>

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelma 2009-2015

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelma päivittää vuonna 1995 laaditun ohjelman ja siihen on koottu artikkeleita kulttuuriympäristön parissa työskenteleviltä erilaisilta toimijoilta. Ohjelma koostuu nykytilanteen kartoituksesta sekä tavoite/toimenpideoasasta. Niissä paneudutaan muun muassa rakennusperinnön arvottamiseen, historiallisen ajan kiinteisiin muinaisjäänneisiin, maisemaselvitysten tekoon ja eri rahoitusvaihtoehtoihin. Kirjoitusten avulla voi perehtyä kulttuuriympäristöä koskeviin ajankohtaisiin kysymyksiin. Ohjelmassa esitellään myös toteutettuja hankkeita. Näillä esimerkeillä on

haluttu tuoda esiin kulttuuriympäristön monia mahdollisuuksia ja vaihtaa samalla ideoita ja kokemuksia.

Kulttuuriympäristöohjelman tarkoituksena on antaa tietoa kulttuuriympäristöstä sekä koordinoita kulttuuriympäristön hoitoon, säilyttämiseen ja kehittämiseen kohdistuvia toimenpiteitä. Ohjelman avulla yhdistetään valtakunnalliset, seudulliset ja paikalliset säilyttämisen tavoitteet ja kehitetään yhteistyötä ympäristön vaalimiseksi. Ohjelma on myös apuna päätöksenteossa ja ohjeena kuntien kulttuuriympäristön suunnittelussa. Tavoitteena on rikkaan ja monipuolisen kulttuuriympäristön säilyminen myös tulevien sukupolvien koettavaksi.

Satakunnan kulttuuriympäristöohjelma on laadittu Satakunnan kulttuuriympäristötyöryhmässä, jossa ovat edustettuina kulttuuriympäristöjen parissa työskentelevät alueelliset organisaatiot.

<http://www.lounaistieto.fi/ymparistonyt/kulttuuriymparisto-ohjelmat/satakunta/>

Kauas katse kantaa - Satakunnan arkkitehtuuripolitiikka

Rakennettu ympäristö ja arkkitehtuuri ovat merkittävä osa satakuntalaista kulttuuriperintöä. Arkkitehtuuri on jokapäiväiseen elämään kuuluvaa käyttötaidetta. Rakennettu ympäristö on tunnustettu ja keskeinen osa kulttuuri- ja hyvinvointiyhteiskuntaa. Laadukas ympäristö ja kiinnostava arkkitehtuuri vaikuttavat paikkakunnan imagoon ja vetovoimaan. Merkittävin osa yhteistä varallisuutta on sitoutunut rakennettuun ympäristöön. Näistä lähtökohdista rakentuu satakuntalainen arkkitehtuuripolitiikka. Satakunnan arkkitehtuuripoliittinen ohjelma on Satakunnan taidetoimikunnan tahdonilmaus.

Ohjelma on rakennettu seitsemän tavoitteen ympärille, joista kullekin on omistettu oma lukunsa. Jokaisen luvun alussa luonnehditaan tavoitetilä, johon ohjelmalla Satakunnassa pyritään. Kunkin luvun päättää luettelo konkreettisista toimenpiteistä. Tavoitteita havainnollistaa runsas, satakuntalaista rakennettua ympäristöä ja arkkitehtuuria esittelevä kuvitus kuvateksteineen.

<https://issuu.com/satakunnantaidetoimikunta/docs/satakunnanarkkitehtuuripolitiikka>

Satakunnan bioenergiastrategia 2020

Satakunnan Bioenergiastrategiassa linjataan kuluvan vuosikymmenen keskeiset toimintalinjat maakunnan bioenergiantuotannon ja käytön kehittämiseksi. Tavoitteena on edistää maakunnan uusiutuvien energialähteiden käyttöä, energiaomavaraisuuden kehittämistä, osaamisen lisäämistä ja uusien liiketoimintamahdollisuuksien kautta työpaikkojen ja toimeentulolähteiden syntyä.

Kansallisessa ilmasto- ja energiastrategiassa valtioneuvosto kehottaa maakuntia laatimaan omat ilmasto- ja energiastراتيجiansa. Satakunnan bioenergiastrategia on osa maakunnallista ilmasto- ja energiastراتيجiaa. Bioenergiastrategia toteutettiin Maaseudun uusiutuvat energiat Satakunnassa – hankkeessa (MaSu).

Satakunnan alueellinen maaseudun kehittämisstrategia 2014-2020

Satakunnan alueellisessa maaseudun kehittämisstrategiassa on esitetty visiona vuodelle 2020, että Satakunnan maaseutu on monipuolinen ruuan ja energian tuottaja. Kyläyhteisöt ovat eläviä ja ne tuottavat elämyksiä ja toimeentuloa. Maaseudun yritystoiminta on monipuolista ja verkostoitunutta. Strategian kolme painopistettä ovat ammatillinen ja erikoistunut osaaminen, uudet ratkaisut ja innovaatiot sekä dynaaminen yrittäjyys. Kaikkien painopisteiden läpikäyvinä teemoina ovat ympäristön kestävä käyttö ja yhteistyö ja kumppanuus.

Dynaamista yrittäjyyttä käsittelevässä painopisteessä on esitetty tavoitteita maaseutuyritysten toiminnan ja toimintaympäristöjen kehittämiseksi, mm. bioenergian käytön, hankintalogistiikan ja raa-

ka-aineiden saatavuuden kehittämiseksi. Toimenpiteitä, millä bioenergian käyttöä ja tuotantoa lisätään, ovat eri energiamuotojen yhdistelmälaitoksien ja siirrettävien ratkaisuiden käytön edistäminen sekä uusien käyttökohteiden haravointi paikallisen bioenergian käyttöön, lämpöyrittäjyyden edistäminen, korjuutekniikoiden kehittäminen sekä uuden teknologian kehittäminen ja käyttöönotto yrityksissä ja metsäenergian tarjonnan vahvistaminen tiedotuksen keinoin ja tutkimustiedon levittäminen mm. siitä, miten voidaan tuottaa energiaa yhteistyöllä. Uusina avauksina esitetään terminaalien rakentamista biopohjaisille materiaaleille ja hajautetun energian tuotantomalleja yhdistävien Energiakylä –toimintamallien kehittämistä.

Alueellisen suunnitelman valmistelua on johtanut ja ohjannut MYR:n maaseutujaosto, joka on käsitellyt ja hyväksynyt ohjelman laatimisen menettelytavat sekä ohjelmaversiot eri vaiheissaan.

https://www.ely-keskus.fi/documents/10191/58383/Strategia_web.pdf/21f34cf5-cda6-4a05-a1e1-783eacc79688

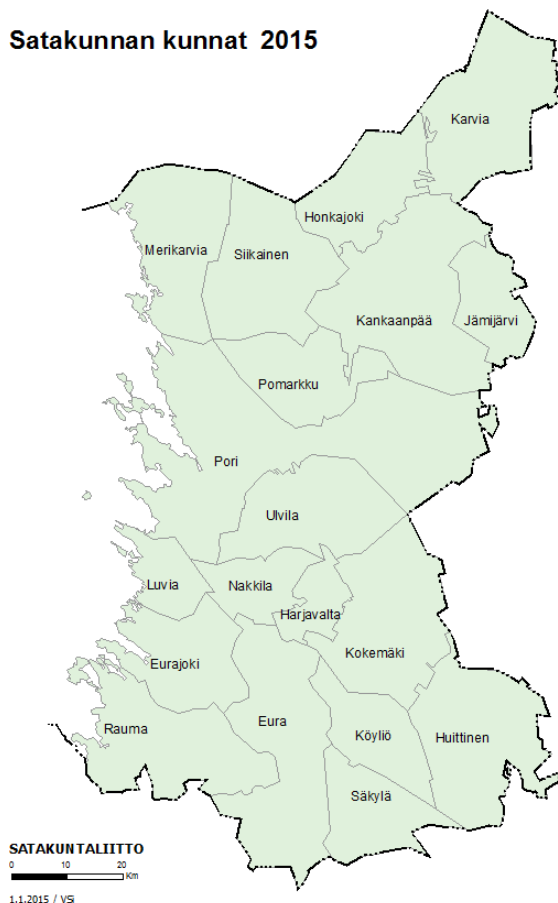

3 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 sisältö

3.1 Suunnittelualue

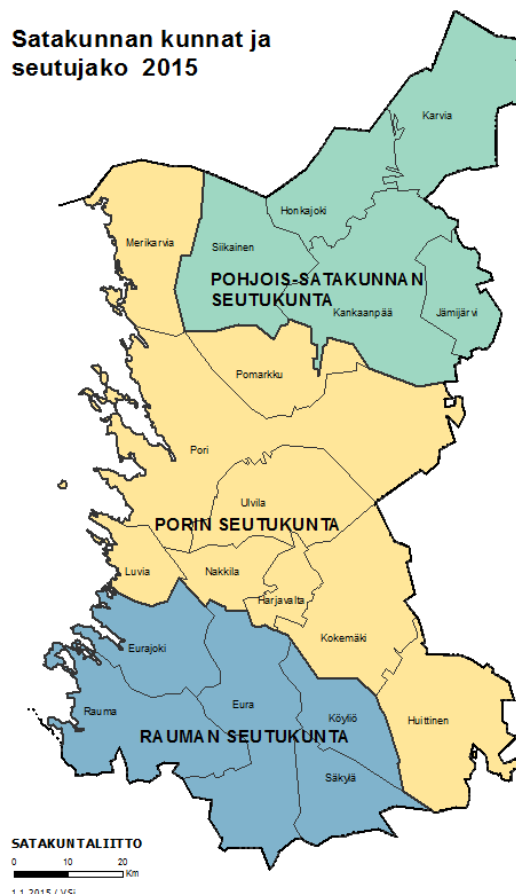
Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 laaditaan koko Satakunnan alueelle. Satakunta jakautuu tilastollisesti kolmeen seutukuntaan; Pohjois-Satakunnan seutukunta, Porin seutukunta ja Rauman seutukunta. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 aloitusvaiheessa, vuoden 2015 alussa, Satakunnassa oli 19 kuntaa: Eura, Eurajoki, Harjavalta, Honkajoki, Huittinen, Jämijärvi, Kankaanpää, Karvia; Kokemäki, Köyliö, Luvia, Merikarvia, Nakkila, Pomarkku, Pori, Rauma, Siikainen, Säkyliä ja Ulvila.

Satakunnan kunnat 2015

Kuva 2 Suunnittelualue

Satakunnan kunnat ja seutujako 2015

Kuva 3 Satakunnan tilastollinen seutujako

3.2 Käsiteltävät teemat

Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaan maakunnan liiton tulee huolehtia maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Maakuntakaava voidaan laatia myös vaiheittain tai osa-alueittain. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 kyse on pääasiassa kokonaismaakuntakaavassa käsiteltyjen teemojen päivittämisestä ja täydentämisestä, joidenkin teemojen osalta on kyse kokonaan uusista maakuntakaavaa täydentävistä teemoista.

Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 käsitellään seuraavia teemoja: energiantuotanto (turve, bioenergia ja mahdollisesti tuulivoimatuotanto ja aurinkoenergia), soiden moninaiskäyttö (kasvuturve, soiden suojele ja virkistyskäyttö), kauppa, maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt.

Energiantuotanto ja soiden moninaiskäyttö

Ryhdyttäessä valmistelemaan Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 1 todettiin (20.6.2011, MH 95 §), että kaavassa käsitellään maakunnallisesti merkittävät tuulivoimatuotannon alueet, ja muut Satakunnan ilmasto- ja energiastrategian määrittelemien energiamuotojen edellyttämät kaavavaraukset käsitellään Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2.

Satakunnan maakuntakaavassa on osoitettu turvetuotannon aluevarauksina kaavan laadinnan aikaan tuotannossa olleet tai ympäristöluvan jo saaneet suot. Uusia, potentiaalisia turvetuotantoalueita ei selvitetty kaavaprosessin aikana. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 päivitetään Satakunnan maakuntakaavassa osoitettuja turvetuotantoalueita siten, että vaihemaakuntakaavan laadinnassa otetaan huomioon turvetuotantoon soveltuvat uudet potentiaaliset suot. Erilaisten soita koskevien käyttötarpeiden yhteensovittamiseksi on turvetuotannon (energia- ja kasvuturve) ohella tarpeen käsitellä soiden suojelua sekä virkistyskäyttöä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti.

Bioenergian osalta tavoitteena on tarkastella mahdollisia bioenergian käsittelyyn ja varastointiin liittyviä maakunnallisesti merkittäviä aluevarauksia ja liikenneterminaaleja.

Aurinkoenergiantuotantoon liittyvää teemaa ei ole aiemmin käsitelty Satakunnan maakuntakaavoituksessa. Satakuntaliiton hankkeessa -Suuret aurinkoenergian tuotantoalueet Satakunnassa, selvitetään aurinkoenergiantuotannon huomioimista maakuntakaavoituksessa, arvioidaan minkälaisia vaikutuksia on suurilla aurinkoenergiantuotannon alueilla ja pohditaan, minkälaisilla kriteereillä voidaan potentiaalisia aurinkoenergiatuotannon alueita osoittaa maakuntakaavassa. Selvityksen puitteissa tutkitaan myös esimerkiksi turvetuotantoalueiden jälkikäyttömahdollisuuksia laajojen aurinkoenergiantuotantoalueiden sijoituspaikkoina. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 valmisteluvaiheessa ratkaistaan, miten aurinkoenergiantuotannon alueita käsitellään maakuntakaavoituksessa.

Tarkastelun kohteena ovat erityisesti Satakunnassa vireillä olevat pinta-alaltaan merkittävät aurinkoenergian tuotantoalueet sekä aurinkoenergiantuotanto turvetuotantoalueiden jälkikäyttömahdollisuutena.

Laadittaessa tuulivoimatuotannon alueita käsittelevää vaihemaakuntakaavaa 1 aikataulullisista syistä maakuntahallituksessa (15.4.2013 MH 46 §) linjattiin, että tuulivoimaa käsitellään myös Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2, mikäli vaihemaakuntakaavan 1 laadintavaiheessa vireillä olleissa tai myöhemmin vireille tulleissa tuulivoimatuotannon alueissa on tarkemmissa selvityksissä osoittautunut vielä maakunnallisesti merkittäviksi luokiteltavia potentiaalisia alueita.

Rakennetut kulttuuriympäristöt

Museovirasto on laatinut Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) -inventoinnin, joka on valtioneuvoston päätöksellä 22.12.2009 otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta 1.1.2010 alkaen.

Satakunnan maakuntakaavassa valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen (kh1) merkinnät perustuvat Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt -inventointiin (RKY1993/Ympäristöministeriö/ Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 16, 1993).

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 prosessissa on tarpeen päivittää maakuntakaavan valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt Museoviraston vuoden 2009 inventoinnin mukaisiksi. Samalla tehdään tarvittavat muutokset maakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen kaavamerkintöihin.

Maisema-alueet

Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi on valtakunnallisten alueidenkäyttövoitteiden tarkoittama valtakunnallinen inventointi, joka tulee ottaa huomioon alueiden käytön suunnittelun lähtökohtana. Ympäristöministeriö on käynnistänyt valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin, jonka perusteella ympäristöministeriön on tarkoitus tehdä uusi ehdotus valtakunnallisesti arvokkaiksi maisema-alueiksi. Ehdotuksen aineistoista järjestettiin avoin kuuleminen 18.1.–19.2.2016 välisenä aikana. Lisäksi ympäristöministeriö on samassa yhteydessä järjestänyt myös lausuntokierroksen asianosaisille kunnille, järjestöille ja muille yhteistyötahoille. Ehdotuksen pohjalta valtioneuvoston päättää valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista lähivuosien aikana. Satakuntaliiton Katson maalaismaisemaa -hanke toteutti Satakunnan alueella valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitys- ja täydennysinventoinnin. Samalla tehtiin myös maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi. Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 on tarpeen päivittää maakuntakaavan valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet valtioneuvoston päätöksen mukaisiksi ja samalla käsitellä maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet.

Kauppa

Maankäyttö- ja rakennuslain vähittäiskaupan ohjausta koskeva lainmuutos tuli voimaan 15.4.2011. Lainmuutokseen sisältyy uutena säännöksenä vähittäiskauppaa koskevat erityiset sisältövaatimukset (MRL § 9 a), joita sovelletaan maakunta- ja yleiskaavoihin. Maakuntakaavoitusta koskee velvoite esittää vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus sekä merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja (MRL 71 b). Siirtymäsäännöksen mukaan vähittäiskaupan suuryksikön määritelmää sovelletaan paljon tilaa vaativaan erikoistavaran kauppaan vasta 16.4.2017 alkaen. Maankäyttö- ja rakennuslain muutosten vuoksi Satakunnan vaihemaakuntakaavassa 2 on tarpeen käsitellä myös kaupan teema.

3.3 Pohjakartta ja mittakaava

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 9.1§) mukaan maakuntakaava esitetään kartalla tai kartoilla sellaisessa mittakaavassa, että niistä alueiden käytön ohjaustarve huomioon ottaen ilmenevät tarkoituksenmukaisella tavalla alueiden käytön periaatteet, tarpeelliset alueet ja kaavan muu sisältö. Maakuntakaavan esitystapa on yleispiirteinen ja yksityiskohtainen suunnittelu jää suurelta osin kuntakaavoituksen tehtäväksi.

Maakuntakaavan pohjakartan tulee olla sellainen, että sen avulla voidaan saada kuva olemassa olevan ympäristön oleellisista piirteistä ja paikantaa maakuntakaavakohteiden sijainti kaavan yleispiirteisyyden mukaisella tarkkuudella. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 pohjakartalla esitetään siten kuntarajat, tärkein nimistö, vesistöt, pellot, keskeinen liikenneverkko ja rakennettujen alueiden yleispiirteinen sijoittuminen.

Kartta-aineistoa käsitellään numeerisesti ja pohjakartta-aineistot haetaan Maanmittauslaitoksen maastotietojärjestelmästä. Aineistoja päivitetään tarvittaessa kaavaprosessin kuluessa. Aineistoja käsitellään ja kaava laaditaan ETRS-TM35FIN tasokoordinaatistossa.

Satakunnan kokonaismaakuntakaavan mittakaava on 1:100 000. Tästä syystä myös Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 laaditaan mittakaavaan 1:100 000. Tuulivoimaa käsittelevä Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 laadittiin mittakaavassa 1:200 000, koska katsottiin, että se on tuulivoimaloiden alueiden yleispiirteisyys huomioiden riittävä.

Pohjakartan merkinnät:

- Satakunnan maakuntaraja
- Kuntarajat
- Valtatie
- Seututie
- Yhdystie
- Kokoojatie
- Sähkörautatie
- Sähkötönrautatie
- YKR-taajamat
- YKR-kylät
- Pelto
- Joki
- Järvi
- Meri

LÄHTEET:

Taajamat:

© SYKE, CLC2012 maankäyttö
/maanpeite (yleistetty 25 ha)

Tiestö, meri, pellot:

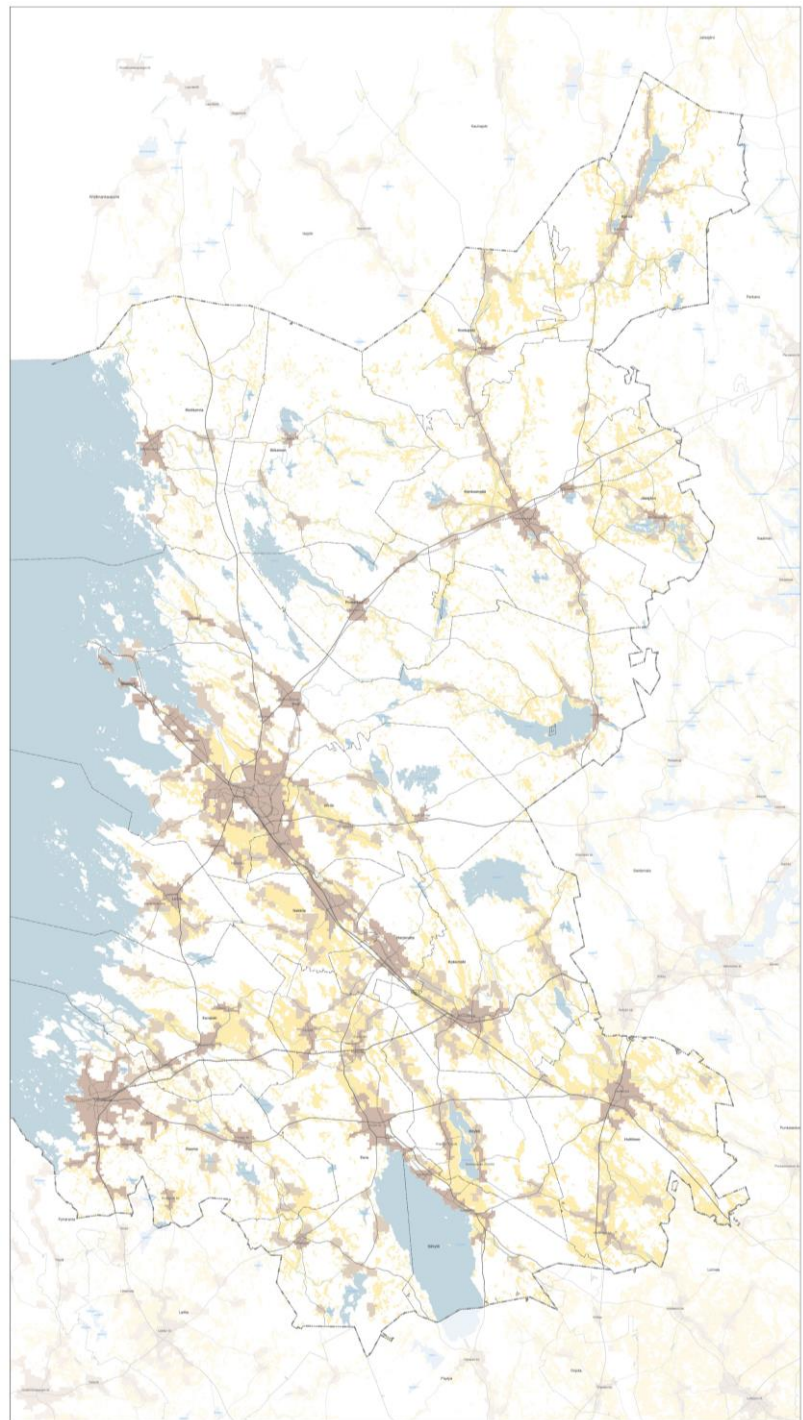
CC 4.0-lisenssi, MML,
maastotietokanta 01/2015

Rajat:

CC 4.0-lisenssi, MML,
maastotietokanta 11/2017

Vesistö:

© SYKE, VPD2_järvi_Satakunta_2014,
Vesipuitelähtiin mukaiset vesi-
muodostumat

Kuva 4 Ote Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 pohjakartasta, ei mittakaavassa

4 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tavoitteet

4.1 Yleiset tavoitteet

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2 on luonteeltaan valittuja teemoja tarkistava ja täydentävä vaihemaakuntakaava. Satakunnassa on voimassa Ympäristöministeriön vahvistama Satakunnan maakuntakaava, josta päätös N:o YM1/5222/2010 on annettu julkipanon jälkeen 30.11.2011. Maakuntakaava on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 13.3.2013. Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 on vahvistettu 3.12.2015 ympäristöministeriössä. Vaihemaakuntakaava 1 on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöksellä 6.5.2016.

Molemmat maakuntakaavat tavoitteineen linjaavat myös Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 laadintaa, mutta erityisesti kokonaismaakuntakaavan teemoja tullaan tarkistamaan ja täydentämään lainsäädännössä ja valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa tapahtuneiden muutosten ja täydentymisten johdosta. Maakunnallisesti merkittäviä tuulivoimatuotannon alueita käsitellään tarvittaessa, mikäli vaihemaakuntakaavan 1 laadintavaiheessa vireillä olleissa tai myöhemmin vireille tulleissa tuulivoimatuotannon alueissa on tarkemmissa selvityksissä osoittautunut vielä maakunnallisesti merkittäviksi luokiteltavia potentiaalisia alueita, esimerkiksi alueiden hallinnassa tapahtuneiden muutosten johdosta.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 laadintaa ohjaavat tarkemmat tavoitteet määritellään kaavaprosessin kuluessa. Tavoitteet tullaan jakamaan teemoittain. Tavoitteet tulevat pohjautumaan valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, maankäyttö- ja rakennuslain 28 §:n mukaisiin sisältövaatimuksiin sekä kansallisiin ja satakuntalaisiin strategioihin ja työssä laadittuihin ja laadittaviin selvityksiin.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 tavoitevuosi määritellään kaavaprosessin kuluessa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ohjaavat Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 laadintaa yleisten periaatteiden tasolla. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toimivaa aluerakennetta koskevan yleistavoitteen mukaan alueidenkäytöllä tuetaan aluerakenteen tasapainoista kehittämistä sekä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn ja kansainvälisen aseman vahvistamista hyödyntämällä mahdollisimman hyvin olemassa olevia rakenteita sekä edistämällä elinympäristön laadun parantamista ja luonnon voimavarojen kestävä hyödyntämistä. Aluerakenteen ja alueidenkäytön kehittäminen perustuu ensisijaisesti alueiden omiin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin.

Eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua koskevan yleistavoitteen mukaan alueidenkäytöllä edistetään yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologista, taloudellista, sosiaalista ja kulttuurista kestävyyttä. Tavoitteena on kehittää yhdyskuntarakennetta siten, että palvelut ja työpaikat ovat hyvin eri väestöryhmien saavutettavissa ja mahdollisuuksien mukaan asuinalueiden läheisyydessä siten, että henkilöautoliikenteen tarve on mahdollisimman vähäinen. Toisaalta valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteen mukaan alueidenkäytöllä edistetään elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä osoittamalla elinkeinotoiminnalle riittävästi sijoittumismahdollisuuksia olemassa olevaa yhdyskuntarakennetta hyödyntäen. Runsaasti henkilöliikennettä aiheuttavat elinkeinoelämän toiminnot suunnataan olemassa olevan yhdyskuntarakenteen sisään tai muutoin hyvien joukkoliikenneyhteyksien äärelle. Eheytyvää yhdyskuntarakennetta ja elinympäristön laatua koskevan erityistavoitteen mukaan kaupunkiseuduilla on myös varmistettava palvelujen saatavuutta edistävä keskusjärjestelmä ja palveluverkko sekä selvitettävä vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen. Erityistavoitteen mukaan alueidenkäytön suunnittelussa uusia huomattavia asuin-, työpaikka- tai palvelutoimintojen alueita ei tule sijoittaa irralleen olemassa olevasta yhdyskuntarakenteesta. Vähittäiskaupan suuryksiköt sijoitetaan tukemaan yhdyskuntarakennetta. Lisäksi erityistavoitteen mukaan alueidenkäytössä tulee edistää energian säästämistä sekä uusiutuvien energialähteiden ja kaukolämmön käyttöedellytyksiä.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kulttuuri- ja luonnonperintöä, virkistyskäyttöä ja luonnonvaroja koskevan yleistavoitteen mukaan alueidenkäytössä edistetään kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymistä. Yleistavoitteen mukaan alueidenkäytöllä edistetään elollisen ja elottoman luonnon kannalta arvokkaiden ja herkkien alueiden monimuotoisuuden säilymistä. Ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään. Alueidenkäytöllä edistetään luonnon virkistyskäyttöä sekä luonto- ja kulttuurimatkailua parantamalla moninaiskäytön edellytyksiä. Suojelualueverkoston ja arvokkaiden maisema-alueiden ekologisesti kestävä hyödyntämistä edistetään virkistyskäytössä, matkailun tukialueina sekä niiden lähialueiden matkailun kehittämisessä suojelutavoitteita vaarantamatta. Alueidenkäytöllä edistetään luonnonvarojen kestävä hyödyntämistä siten, että turvataan luonnonvarojen saatavuus myös tuleville sukupolville. Alueidenkäytössä ja sen suunnittelussa otetaan huomioon luonnonvarojen sijainti ja hyödyntämismahdollisuudet. Alueidenkäytössä edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kulttuuri- ja luonnonperintöä, virkistyskäyttöä ja luonnonvaroja koskevan erityistavoitteen mukaan alueidenkäytössä on varmistettava, että valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot säilyvät. Viranomaisten laatimat valtakunnalliset inventoinnit otetaan huomioon alueiden käytön suunnittelun lähtökohtina. Maakuntakaavoituksessa on osoitettava valtakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat. Näillä alueilla alueiden käytön on sovellettava niiden historialliseen kehitykseen. Alueidenkäytön suunnittelussa otettava huomioon ekologisesti ja virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Erityistavoitteiden mukaan maakuntakaavoituksessa on otettava huomioon turvetuotantoon soveltuvat suot ja sovitettava yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet. Turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Turpeenoton vaikutuksia on tarkasteltava valuma-alueittain ja otettava huomioon erityisesti suoluonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja muiden ympäristönäkökohtien sekä taloudellisuuden asettamat vaatimukset.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toimivia yhteysverkostoja ja energianhuoltoa koskevan yleistavoitteen mukaan alueidenkäytössä on turvattava energiahuollon valtakunnalliset tarpeet ja edistettävä uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksia. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden toimivia yhteysverkostoja ja energianhuoltoa koskevan erityistavoitteen mukaan alueidenkäytössä on edistettävä matka- ja kuljetusketjujen toimivuutta ja turvattava edellytykset julkiselle liikenteelle sekä eri liikennemuotojen yhteistyön kehittämiselle. Alueidenkäytön suunnittelussa on varattava riittävät alueet tavara- ja henkilöliikenteen terminaalien ja matkakeskusten toimintaa ja kehittämistä varten. Alueidenkäytössä tulee varautua uusiutuvia ja jäteperäisiä polttoaineita käyttävien energialaitosten ja niiden logististen ratkaisujen aluetarpeisiin osana alueen energia- ja jätehuoltoa. Erityistavoitteen mukaan maakuntakaavoituksessa on osoitettava tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet. Tuulivoimalat on sijoitettava ensisijaisesti keskitetysti useamman voimalan yksiköihin.

Valtioneuvosto on tehnyt 14.12.2017 päätöksen uudistetuista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös korvaa valtioneuvoston 30.11.2000 tekemän ja 13.11.2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. Päätös on tullut voimaan 1.4.2018, jonka jälkeen uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet koskevat myös Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 2.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteita on aiempaa merkittävästi vähemmän ja ne ovat täsmällisempiä. Alueidenkäyttötavoitteiden avulla pureudutaan yhdyskuntien ja liikenteen päästöihin, turvataan luonnon monimuotoisuutta ja kulttuuriympäristön arvoja sekä parannetaan elinkeinon uudistumismahdollisuuksia. Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla sopeudutaan ilmastomuutoksen seurauksiin ja sään ääri-ilmiöihin.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet 2018 on ryhmitelty seuraavasti:

1. Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
2. Tehokas liikennejärjestelmä
3. Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
4. Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
5. Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaiset maakuntakaavan sisältövaatimukset

Maankäyttö- ja rakennuslaki ohjaa maakuntakaavan laadintaa ja sen 28 §:ssä vaaditaan, että valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon. Kaavaa laadittaessa on myös kiinnitettävä huomiota maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin ja mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava naapurimaakuntien maakuntakaavoituksen kanssa. Lisäksi kaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota:

- maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen;
- alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN;
- ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin;
- vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön;
- maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin;
- maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen; sekä
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyyteen.

Maankäyttö- ja rakennuslain 71 b §:ssä on määritelty vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset sisältövaatimukset maakunta- ja yleiskaavalle. Lain kohdan mukaan osoitettaessa maakunta- tai yleiskaavassa vähittäiskaupan suuryksiköitä on sen lisäksi, mitä maakunta- ja yleiskaavasta muutoin säädetään, katsottava, että:

- 1) suunnitellulla maankäytöllä ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia keskusta-alueiden kaupallisiin palveluihin ja niiden kehittämiseen;
- 2) alueelle sijoittuvat palvelut ovat mahdollisuuksien mukaan saavutettavissa joukkoliikenteellä ja kevyellä liikenteellä; sekä
- 3) suunniteltu maankäyttö edistää sellaisen palveluverkon kehitystä, jossa asiointimatkojen pituudet ovat kohtuulliset ja liikenteestä aiheutuvat haitalliset vaikutukset mahdollisimman vähäiset.

Maankäyttö- ja rakennuslain 71 b §:n mukaan maakuntakaavassa tulee esittää merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön koon alaraja. Vähittäiskaupan suuryksiköiden enimmäismitoitus on osoitettava maakuntakaavassa riittävällä tarkkuudella.

Maankäyttö- ja rakennuslain 9§ mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

4.2 Kuntien ja sidosryhmien tavoitteet

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 laadintaa ohjaavat tarkemmat tavoitteet määritellään kaava-prosessin kuluessa. Tavoitteet tullaan jakamaan teemoittain kaavan tavoitevaiheessa, ja tavoitteiden laatimisen pohjaksi osallistumis- ja arviointisuunnitelman laadinnan ja kuulemisen yhteydessä kuullaan myös kuntia ja sidosryhmiä.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan yleisesti nähtäville (MRL 63 §) ja samalla kunnille lähetetään kysely kaavan tavoitteiksi ja pyyntö nimetä edustaja yhteistyöryhmään, tavoitteista ja tarpeista neuvotellaan tarvittaessa kunnittain ja lisäksi kutsutaan tarvittaessa koolle erillisiä teemaryhmiä. Työn kuluessa laaditaan myös erillisselvityksiin liittyvät kyselyt, mm. turvetuotannon tarvekar-toitus tuottajille ja satakuntalaisille käyttäjille.

Tarkemmat sisällölliset tavoitteet käsitellään vaihemaakuntakaavan 2 tavoitevaiheessa ja tavoitteet hyväksytään maakuntahallituksessa syksyllä 2015.

5 Tietopohja ja vaihemaakuntakaavan taustaksi laadittavia selvityksiä

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 valmistelu pohjautuu monipuoliseen tietopohjaan. Olemassa olevaa tietopohjaa hyödynnetään kaavaa laadittaessa. Täydentäviä selvityksiä tehdään sillä tarkkuudella kuin maakuntakaavan tarkkuustaso vaatii.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 keskeisenä lähtöaineistona maankäytöllisissä ratkaisuissa ovat lainvoimaiset Satakunnan maakuntakaava ja Satakunnan vaihemaakuntakaava 1 sekä niiden laadinnan pohjana olleet valmisteluvaiheen teemaraportit ja selvitykset. Edellä mainittujen kaavojen ja kuntien kaavoitusta koskevaa tietopohjaa voidaan hyödyntää myös Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 laadinnassa. Vaihemaakuntakaavan 2 laadinnassa voidaan hyödyntää myös muuta maakunnan liiton, kuntien, valtionhallinnon ja tutkimuslaitosten ym. tuottamaa tietoa.

5.1 Tietopohja

Satakunnan maakuntakaavan laadinnan pohjana olleita teemaraportteja, selvityksiä ja inventointeja

- Turvetuotanto Satakunnassa, v. 2007
- Satakuntalaiset kulttuuriympäristöt, v. 2007
- Energiahuolto, v. 2007
- Satakunnan viher- ja virkistysverkkoselvitys 2005–2006, v. 2006 ja Satakunnan luonnonsuojeluselvitys 1995-1998
- Putkonen, Lauri (2005). Satakunnan rakennusperintö, 2005
- Viljanen, Kirsi-Maria (2009). Kauppa Satakunnassa. Satakuntaliitto, julkaisusarja: A292
- Ympäristöministeriö/Museovirasto (1993). Rakennettu kulttuuriympäristö, Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisu- ja 16, 1993
- Ympäristöministeriö: Ympäristönsuojeluosasto, Työryhmän mietintö 66/1992, Arvokkaat maisema-alueet: maisema-alueityöryhmän mietintö II, Valtioneuvoston periaatepäätös, 1995

Satakunnan maakuntakaavaa varten laaditut teemaraportit selvitykset ja inventoinnit ovat Satakuntaliiton Satakunnan maakuntakaavaa koskevilta verkkosivuilta:

<http://www.satakuntaliitto.fi/maakuntakaava>

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 1 selvitykset

- Mannertuulialueet Satakunnassa, v. 2011 (Satakuntaliitto, A:300)
- Mannertuulialueet Satakunnassa, tuulivoimakyselyn analyysi (Satakuntaliitto, A:302)
- Vilen, Risto, Luoma S. (2012). Suurien lintulajien kerääntymäalueet Satakunnassa vuosina 2000-2011. Havaintokatsaus. Porin Lintutieteellinen Yhdistys PLY ry ja Rauman Seudun Lintuharrastajat ry. 53 s. + liitteet.
- Ahlman, S & Luoma S (2013): Isojen lintujen muuttoreitit Satakunnassa – havaintokatsaus. Turun yliopisto, Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskus. 117 s.

Selvitykset ovat ladattavissa Satakuntaliiton Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 1 koskevilta verkkosivuilta osoitteessa: <http://www.satakuntaliitto.fi/vmk1>

Muita selvityksiä, raportteja ja tietopankkeja

Tuulivoimatuotanto:

- BirdLife Suomi, Finland (2014). Lintujen päämuuttoreitit Suomessa. 14.5.2014.
- BirdLife Suomi, Finland (2014). Lintujen päämuuttoreitit Suomessa. Karttaliite.

Linkki selvitykseen ja karttaliitteeseen:

<http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7BFA98FD1F-987F-4546-84F7-93BDC1F0CE06%7D/100332>
<http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B31868315-3213-4C2E-ADB6-75A7BBF693F2%7D/100333>)

Bioenergia:

- Apila Group Oy Ab. Kiinteän bioenergian terminaaliverkosto selvitys Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa.

Turve ja soiden moninaiskäyttö:

- Ilola, Johanna (2010). Satakunnan turvetuotantoon soveltuvat suot GTK:n aineistoissa. Kooste GTK:n turvetutkimusraporteista 22.10.2010. Satakuntaliitto, julkaisematon koosteraportti ja liiteaineisto.
- Satakunnan soiden moninaiskäytön selvitys -loppuraportti 2011-2013 sekä loppuraporttiin liittyvä kuntakohtainen kartta-aineisto.
- Paananen, Satu (2012). Soissa piilee vielä löytymätön, uskomaton voimavara! Kokemuksia ja näkemyksiä Satakunnan soiden käytöstä – nettikyselyn 2012 tulokset.
- Suomi, Timo (2013). Satakunnan tutkitut suot ja niiden turvevarat. Geologian tutkimuskeskus, turvetutkimusselostus.
- Satakunnan soiden moninaiskäyttö -hanketta koskeva www-sivusto sijaitsee osoitteessa: <http://www.ymparisto.fi/satasuo>. Geologian tutkimuskeskuksen kartoittamista turvevaroista on mahdollista saada lisätietoa turvevarojen tilinpito-karttapalvelusta. Palvelussa on mahdollista tarkastella alueellisia yhteenvetoja valmiiksi määriteltujen alueta-
sojen avulla tai vaihtoehtoisesti yksittäisen kartoitetun suokohteen tietoja. Karttapalvelu sijaitsee osoitteessa: http://gtkdata.gtk.fi/Turvevarojen_tilinpito/index.html . Muita geologisia tietotuotteita: Hakkupalvelu (hakku.gtk.fi), karttapalvelut (www.gtk.fi/tietopalvelut/karttapalvelut)
- Porin Lintutieteellisen yhdistyksen ja Rauman Seudun lintuharrastajien yhteistyönä tuotettu Satakunnan maakunnan kattava maakunnallisesti arvokkaat (MAALI) –hankkeen loppuraportti: <http://www.satakunnanlinnut.fi/julkaisut/maali/>
- Vapo Oy:n kokoamaa tietoa Vapo Oy:n käytössä olevista turvetuotantoalueista sekä niiden vesienkäsittelemenetelmistä on myös koottu Vapo Oy:n ylläpitämälle [www-sivuille](http://www.sivuille). Karttapalvelu sijaitsee osoitteessa: <http://map.genimap.com/Vapo/>

Rakennetut kulttuuriympäristöt, maisema-alueet ja muinaisjäännökset:

- Museovirasto (2009), Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY 2009) www.rky.fi
- Alatalo, Jenny (2013). Satakunnan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden inventointi, Satakuntaliitto, Katson maalaismaisemaa –hanke
- Alatalo, Jenny & Sato-Ettala Arja (2013). Satakunnan maisemaselvitys. Selvitys Satakunnan maisemamaakunta- ja maisemaseutujaon tarkistamiseksi. Satakuntaliitto, Katson maalaismaisemaa –hanke
- Savola, Anne (2013). Katson maalaismaisemaa ja kuuntelen. Äänimaisemallinen näkökulma maisema-alueiden inventointiin Satakunnassa. Satakuntaliitto, Katson maalaismaisemaa –hanke
- Alatalo, Jenny & Nyman, Marie (2014). Maaseudun kulttuurimaisemat ja maisemanähtävyydet. Ehdotus Satakunnan ja Varsinais-Suomen arvokkaiksi maisema-alueiksi 2014. Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus. Raportteja 75/2014.
- Satakunnan kuntien kaavoitusta palvelevat kulttuuriympäristö- ja maisemaselvitykset

Lisätietoa valtakunnallisesti arvokkaista ja maisema-alueista sekä niiden inventoinnista: <http://www.maaseutumaisemat.fi/>

Muinaisjäännösrekisterissä on perustiedot Manner-Suomen kiinteistä muinaisjäännöksistä: http://kulttuuriymparisto.nba.fi/netsovellus/rekisteriportaali/mjreki/read/asp/r_default.aspx

Kauppa:

- Ympäristöministeriö. Vähittäiskaupan suuryksiköiden kaavoitus, Ympäristöhallinnon ohjeita 3/2013, Rakennettu ympäristö

Suomen ympäristökeskuksen ja ympäristöministeriön Kaupan tietopankki -sivuille kootaan vähittäiskaupan selvityksissä, suunnittelussa ja vaikutusten arvioinnissa tarvittavia lähtötietoja ja esimerkkejä. Tietopankki sisältää tällä hetkellä aluerajauksia ja tilastoja, jotka on koottu alasivuille. Myöhemmin uusille alasivuille täydennetään muita vähittäiskauppaa koskevia tunnuslukuja, esimerkkejä kaupan suunnitteluratkaisuista ja linkkejä muihin kaupan suunnittelussa tarvittaviin tietoihin.

Kaupan tietopankki:

http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Yhdyskuntarakenne/Palvelut/Kaupan_tietopankki

Satakunnan kuntien kaavoitusta palvelevat kaupan selvitykset:

Eura:

- Länsiportin asemakaavamuutoksen kaupallisten vaikutusten arviointi, 2009, Entrecon

Huittinen:

- Kaupan palveluverkkoselvitys, 2009 Entrecon
- SRV Yhtiöt Oyj Huittisten kaupallinen selvitys, 2010, FCG, Finnish Consulting Group
- Sahkon kauppapaikan vaikutusten arviointi, 2010, FCG, Finnish Consulting Group
- Kaupallisen selvityksen päivitys ja asemakaavamuutoksen arviointi, 2013, AIRIX Ympäristö Oy
- Huittisten kaupungin kehityssuunnitelma: Veden välkkeestä välkehtivään keskustaan. Airix 27.11.2013

Harjavalta:

- Sievari, Vähittäiskaupan suuryksikön kaupallisen vaikutusten arviointi, 2008, Entrecon

Kankaanpää:

- Kankaanpään kaupungin Käpylän alueen kauppapaikkaselvitys, Lausunto S-market Asemakadun asemakaavan muutosta varten, 2011, Santasalo
- Kankaanpään keskustan yleiskaava/Kaupan palveluverkkoselvitys, 2011, Santasalo

Säkylä:

- Liikealueen laajentamisen kaupalliset ympäristövaikutukset, 2010, Entrecon
- Kaupallisen selvityksen päivitys, 2014, Entrecon

Rauma:

- Palvelurakenneselvitys/Yleiskaavan strateginen osa, 2010, Unitedlog Consulting Finland Oy
- Rauman yleiskaava/Kaupallinen selvitys, 2011, Unitedlog Consulting Finland Oy
- Rauman kaupallisen selvityksen päivitys Kanalin Länsirannan asemakaavamuutosta varten, 2014, Santasalo ky
- Lisäys Kanalin Länsirannan asemakaavan muutosta varten tehtyyn kaupalliseen selvitykseen
- Vanhan Rauman osayleiskaava/Kaupallinen selvitys, 2012, Santasalo ky
- Rauman tilaa vaativan kaupan alueiden osayleiskaava/Seudullinen alaraja, 2013, Santasalo

5.2 Kaavaprosessin kuluessa selvitetään muun muassa seuraavia asioita

Maankäyttö- ja rakennuslain 9§ (6.3.2015/204) mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 valmistelu pohjautuu monipuoliseen tietopohjaan. Täydentäviä selvityksiä tehdään sillä tarkkuudella kuin maakuntakaavan tarkkuustaso vaatii.

Satakunnan vaihemaakuntakaavaa 2 varten laaditut selvitykset ovat Satakuntaliiton verkkosivuilla: <http://www.satakuntaliitto.fi/selvitykset>

Tuulivoimatuotanto

- Satakunnan tuulivoimatilanteen nykytilan selvitys/kartoitus

Bioenergia ja aurinkoenergia

- Bioenergia- ja puutermiiniselvitys
- Satakunnan energiataseen päivitys
- Satakunnan aurinkoenergian esiselvitys
- Laajojen aurinkoenergiatuotantoalueiden sijoittumismahdollisuudet Satakunnassa

Turve ja soiden moninaiskäyttö

- Turvetuotannon tarveselvitys
- Turvetuotannon vesistövaikutuksia koskevan nykytilanteen päivitys
- Turvealueiden tuotantoon soveltuvuutta ja reunaehtoja koskevat selvitykset kuten suhde luonnonarvoihin, pohjavesiin ja asutukseen

- Soiden säilyttämiseen liittyvät tarpeet: valtakunnallinen soidensuojeluohjelma ja soiden-suojelualueiden riittävyys sekä lisätarpeet, soiden moninaiskäyttö
- Turvetuotantoalueiden vesistövaikutusten arviointi 2. jakovaiheen valuma-alueiden mu-kaisesti, vaihe 2

Kauppa

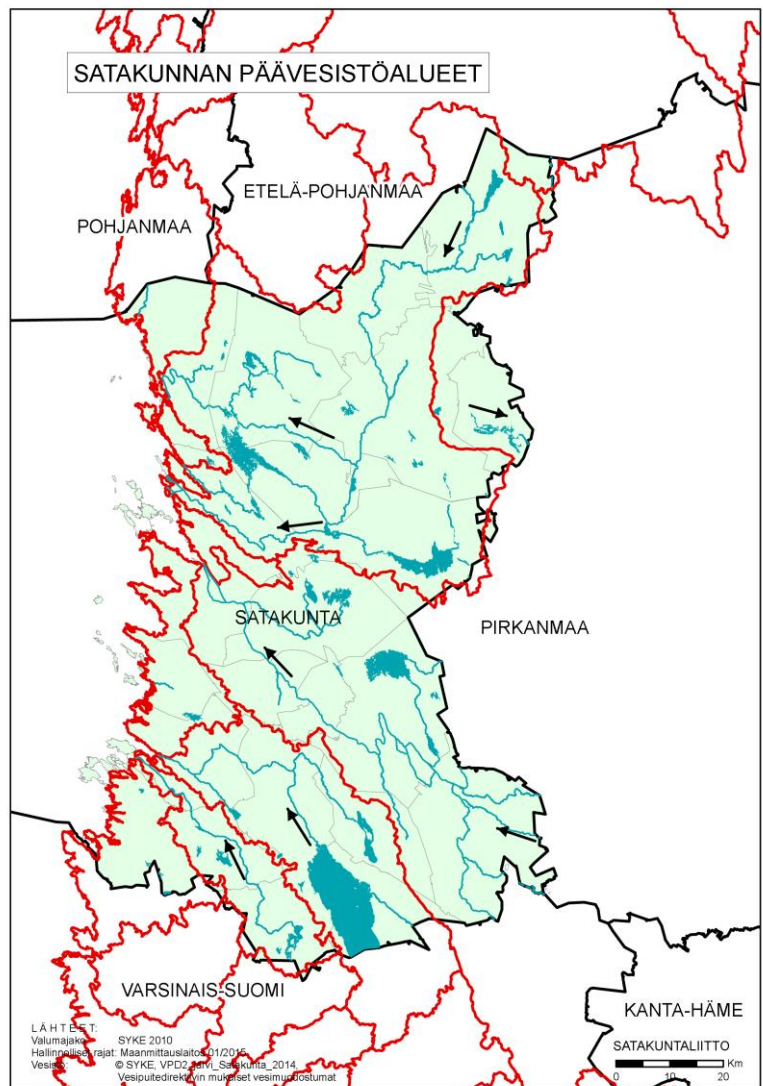
- Kaupan palveluverkko Satakunnassa

Kulttuuriympäristöt

- vuoden 1993 valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen rajaus-ten suhde muihin inventointeihin

6 Kaavan vaikutusalue

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan toteutumisen vaikutukset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 välittömät vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti koko Satakunnan maakuntaan. Maakuntakaavan luonteesta johtuen ja tarkastelunäkökulman perusteella vaikutusalue on kuitenkin maakuntaa laajempi. Vaikutusten arviointi kohdistetaan tarpeellisilta osin myös naapurimaakuntiin. Esimerkiksi turvetuotannon vesistövaikutukset voivat ulottua myös maakunnan ulkopuolisille alueille ja maakunnan ulkopuolella tapahtuva turvetuotanto voi vaikuttaa vesistöihin myös Satakunnan puolella. Turvetta ja puuta viedään Satakunnasta muihin maakuntiin, mikä vuoksi kaavan toteuttamisella on vaikutuksia myös muiden maakuntien energiahuoltoon. Myös kaupan ja tuulivoimaloiden alueiden sijoittumisella voidaan arvioida olevan ylimaakunnallisia vaikutuksia.

Kuva 5 Esimerkkikartta vaikutusalueen laajuudesta. Satakunnan vesistöjen valuma-alueet ulottuvat yli maakuntarajojen.

7 Selvitettävät vaikutukset ja vaikutusten arviointimenetelmät

Vaihemaakuntakaavan vaikutusten selvittämisen lähtökohtana on maankäyttö- ja rakennuslain 9 §, jonka mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 vaikutusten arviointi tehdään sillä tarkkuudella kuin maakuntakaava yleispiirteisenä kaavana edellyttää ja siitä aiheesta, jota kaavassa käsitellään. Vaikutusten arviointi kulkee läpi koko kaavan valmisteluprosessin. Koko kaavan toteuttamisen yhteisvaikutukset arvioidaan kokonaisuutena kaavalle asetettujen sisältövaatimusten näkökulmasta ja raportoidaan kaava-selostuksessa. Satakunnan vaihemaakuntakaavan laadinnan pohjana olevien selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida kaavan toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset (MRA 1 §):

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Lisäksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen (10 § 4 mom) mukaan maakuntakaavan selostuksessa on esitettävä kaavan vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, luontoon, maisemaan, liikenteen ja teknisen huollon järjestämiseen, talouteen, terveyteen, sosiaalisiin oloihin ja kulttuuriin. Maakuntakaavaa hyväksyttäessä ja vahvistettaessa on oltava selvillä myös kaavan vaikutuksista Natura 2000-verkostoon.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 1 §:n mukaan em. lain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aiemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat.

Maakuntakaavan vaikutusten arvioiminen on jatkuva prosessi, jota tehdään koko kaavan laatimisen ajan selvitysvaiheesta lähtien. Kaavan yhteisvaikutuksia tarkastellaan valitun kaavaratkaisun perusteella luonnos- ja ehdotusvaiheissa.

Vaikutusten arvioinnin sisältö ja menetelmät tarkentuvat kaavaprosessin edetessä edelleen osallistumisen, tavoitekeskustelujen ja vuorovaikutuksen kautta. Vaikutusten arvioinnin tavoite on tuottaa tietoa suunnittelijoille, päättäjille sekä osallisille kaavan toteuttamisen vaikutuksista, niiden merkittävyydestä ja mahdollisista haitallisten vaikutusten lieventämismahdollisuuksista.

8 Osalliset

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan kaavaprosessissa ovat osallisia ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 aloitusvaiheessa on osallisiksi arvioitu oheisen taulukon mukaiset tahot. Vaihemaakuntakaavan suunnittelun ja vaikutusten arvioinnin edetessä voidaan tunnistaa lisää osallistahoja ja yhteistyötarpeita. Osallisten joukkoa voidaan täydentää koko suunnittelutyön ajan.

Maanomistajat	Kaava-alueen maanomistajat ja -haltijat
Ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa	Kaava-alueen ulkopuolisen alueen maanomistajat ja -haltijat Kaavan vaikutusalueen asukkaat Yritykset ja elinkeinonharjoittajat Alueella työssä tai koulua käyvät henkilöt Yritysten ja laitosten palvelujen käyttäjät
Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	Maakunnan alueen kunnat Naapuriliitot ja kunnat, joihin kaava vaikuttaa Ministeriöt Valtion keskushallinnon viranomaiset kuten Museovirasto, Metsähallitus, Liikennevirasto, Trafi Aluehallinnon viranomaiset kuten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset, maakuntamuseo, metsäkeskus, puolustushallinto, aluehallintovirasto
Yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään	Valtakunnalliset edunvalvontajärjestöt Maakunnan tasolla toimivat yhteisöt kuten, Suomen luonnonsuojeluliiton piirit ja kauppakamarit Alueellisella tai paikallisella tasolla toimivat yhteisöt ja yhdistykset Erityistehtäviä hoitavat yhteisöt kuten energialaitokset (energian tuotannosta ja siirrosta vastaavat tahot), vesilaitokset ja tietoliikenteen välityksestä vastaavat yhtiöt Maanomistajia edustavat yhteisöt Asukkaita edustavat yhteisöt kuten kylätoimikunnat, asukasyhdistykset tai niiden kattojärjestöt sekä harrastusjärjestöt Elinkeinonharjoittajia edustavat yhteisöt

Kuva 6 Maakuntakaavoituksen osallisia

9 Osallistumismenettelyt ja tiedottamisen tavat

9.1 Osallistumisen ja vuorovaikutuksen järjestäminen

Maankäyttö- ja rakennuslain 27 §:n mukaisesti maakunnan liiton tulee huolehtia tarpeellisesta maakuntakaavan laatimisesta, kaavan pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Satakuntaliitolla on siten vastuu Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 laatimisesta, selvitysten tekemisestä ja vaikutusten arvioinnista. Kaavaprosessi tulee kuitenkin järjestää siten, että kaikilla niillä, joihin kaava vaikuttaa, on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun ja arvioida kaavan vaikutuksia.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyjen tavoitteena on jakaa tietoa kaavasta, hankkia kaavan suunnittelua varten tietoa, käydä vuoropuhelua osallisten kanssa ja tehdä kaavaa yhteistyönä eri tahojen kanssa.

Kaavan aloitusvaiheessa vuorovaikutus painottuu erityisesti tiedon hankkimiseen ja jakamiseen. Kuntien, viranomaisten, sidosryhmien ja toimijoiden kanssa käydään neuvotteluja Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 teemoja koskevien lähtötietojen, tavoitteiden ja näkemysten kartoittamiseksi. Lisäksi järjestetään myös kyselyitä tavoitteiden ja tarpeiden selvittämiseksi. Vuorovaikutus jatkuu ja neuvotteluja järjestetään tarpeen vaatiessa koko kaavaprosessin ajan.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 suunnitteluprosessia varten muodostetaan kuntien, viranomaisten ja sidosryhmien edustajista koostuva yhteistyöryhmä. Kaavaprosessin kuluessa kutsutaan koolle tarvittaessa erillisiä teemaryhmiä. Tarkoituksena on, että yhteistyöryhmän ja teemaryhmien edustajat tuovat kaavaprosessille edustamansa tahon näkemyksiä ja asiantuntijuutta ja toisaalta myös vievät tahoilleen tietoa kaavan sisällöstä ja vaiheista.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 valmisteluvaiheen ja ehdotusvaiheen yhteydessä järjestetään yleisötilaisuudet, joissa esitellään kaavan vaihe, sisältöä ja vaikutuksia. Yleisötilaisuuksia käytetään ennen kaikkea tiedon jakamiseen, osallisten kuulemiseen ja yleiseen keskusteluun.

Kaavasta pyydetään myös lausunnot elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskukselta, Satakunnan kunnilta, kaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoilta sekä tarpeen mukaan myös naapurimaakuntien kunnilta, keskeisiltä viranomaistahoilta, yhteisöiltä sekä ehdotusvaiheessa myös niiltä ministeriöiltä, joita asia koskee.

Maakuntakaavaa laadittaessa ei suoraan olla yhteydessä esimerkiksi kirjeitse kaikkiin kaava-alueen asukkaisiin tai maanomistajiin niin kuin kunnan yleiskaavaa laadittaessa.

9.2 Tiedottaminen

Kuulutukset kaavan vireilletulosta, virallisista kuulemisista ja vahvistamisesta julkaistaan Satakuntaliiton virallisissa ilmoituslehdissä (Satakunnan Kansa, Länsi-Suomi, Satakunnan Työ (1.1.2016 lähtien ei ole enää ilmestynyt sanomalehtenä), Satakunnan Viikko ja Uusi Aika), Satakuntaliiton ja kuntien virallisilla ilmoitustauluilla sekä Satakuntaliiton verkkosivuilla.

Kaavan vaiheista lähetetään tiedotteita tarpeen mukaan alueellisille, maakunnallisille ja paikallisille median edustajille, kunnille, naapurimaakunnille, naapurimaakuntien kunnille, viranomaistahoille sekä muille sidosryhmille. Tiedotteet julkaistaan myös Satakuntaliiton verkkosivuilla. Valmistelun vaiheista saa tietoa myös Satakuntaliiton yhteistyökumppaneille suunnatusta Satanen-verkkolehdestä, joka on luettavissa Satakuntaliiton verkkosivuilla: <http://satanen.satakuntaliitto.fi/satanen/>. Kaavan valmistelusta, tavoitteista ja vaikutuksista saa lisätietoja myös Satakuntaliiton alueiden käytön toimialan suunnittelijoilta.

Maankäyttö- ja rakennuslain 67 §:n mukaisesti kaavan hyväksymistä koskevasta maakuntavaltuuston päätöksestä lähetetään tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 94 §:n mukaan maakunnan liiton on lähetettävä viivytyksettä maakuntakaavan hyväksymistä koskeva päätös niille ministeriöille, joita kaava koskee, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Maanmittauslaitokselle, maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoille, maakuntakaava-alueen kunnille ja rakennusvalvontaviranomaisille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 97 §:n mukaan maankäyttö- ja rakennuslain 142 ja 198 §:n nojalla julkipanon jälkeen annettavan päätöksen antamisesta ilmoitetaan ennen sen antamispäivää päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla. Ilmoituksessa on mainittava viranomainen, asian laatu ja päätöksen antamispäivä. Ilmoitus on pidettävä päätöksen tehneen viranomaisen ilmoitustaululla vähintään oikaisuvaatimuksen tai valituksen tekemiselle varatun ajan.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 93 §:n mukaan maakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu maakuntakaavan alueeseen kuuluvissa kunnissa niin kuin kunnalliset ilmoitukset niissä julkaistaan. Maakuntakaavan voimaantulosta kuulutetaan, kun päätös on saanut lainvoiman. Jos maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla on määrätty kaava tulemaan voimaan ennen kuin päätös on saanut lainvoiman, kuuluttaminen voidaan tehdä välittömästi määräyksen antamisen jälkeen.

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen 95 §:n mukaan maakunnan liiton on lähetettävä voimaan tullut maakuntakaava tiedoksi niille ministeriöille, joita kaava koskee, sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, Maanmittauslaitokselle, maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntien liitoille, maakuntakaava-alueen kunnille ja rakennusvalvontaviranomaisille sekä tarpeen mukaan muille viranomaisille.

9.3 Palaute

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman palaute

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta voi antaa palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtävilläoloaikana tai missä tahansa vaiheessa koko kaavaprosessin aikana kaavaehdotuksen nähtävälle asettamiseen asti. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään ja tarkennetaan tarvittaessa. Nähtävilläoloaikana annettu palaute käsitellään aloitusvaiheessa ja myöhemmin annettu palaute kaavaprosessin muissa käsittelyvaiheissa.

Vaihemaakuntakaavan 2 palaute

Kaavan valmisteluun liittyvää palautetta on mahdollista antaa valmisteluvaiheen ja ehdotusvaiheen kuulemisten yhteydessä. Kaavan nähtävälle asettamisesta kuulutetaan. Kirjallisesti esitetty palaute (mielipide, huomautus ja lausunto) toimitetaan Satakuntaliiton virastoon. Palaute käsitellään Satakuntaliiton maakuntakaavatoimikunnassa ja maakuntahallituksessa.

Suullisesti esitettyä epävirallista palautetta kerätään yleisötilaisuuksissa. Suullisesti esitettyyn epäviralliseen palautteeseen ei anneta vastineita.

10 Viranomaisyhteistyö

Viranomaisyhteistyön tavoitteena on varmistaa, että maakunnan liitto saa riittävän varhaisessa suunnitteluvaiheessa tietoonsa, valtion ympäristöhallinnon ja muiden viranomaisten sekä niiden ministeriöiden, joiden toimialaan kuuluvia valtakunnallisesti merkittäviä asioita kaavassa käsitellään valtakunnalliset, seudulliset ja muut keskeiset tavoitteet. Toisaalta myös viranomaiset saavat tietoonsa maakuntakaavassa käsiteltäviä asioita ja voivat vaikuttaa maakuntakaavassa käsiteltäviin asioihin. Viranomaisneuvottelut ovat keskeinen osa valtion viranomaisten ja maakunnan liittojen vuorovaikutusta ja yhteistyötä sekä maakuntakaavoituksen ohjausta. Maakuntakaavan viranomaisneuvotteluista säädetään maankäyttö- ja rakennuslain 66 §:ssä ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen 11 §:ssä.

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 aloitusvaiheessa järjestetään ensimmäinen viranomaisneuvottelu, jossa selvitetään kaavan laadintaan liittyvät valtakunnalliset tavoitteet ja muut keskeiset tavoitteet, kaavan lähtökohdat, selvitykset ja suunnitellut osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyt. Toinen viranomaisneuvottelu järjestetään ennen kuin kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävillä. Viranomaisneuvottelussa selvitetään miten valtakunnalliset ja muut tavoitteet on kaavalla saavutettu ja miten annetut lausunnot voidaan ottaa huomioon.

Viranomaisneuvottelujen välisenä aikana voidaan tarvittaessa pitää erillisiä työneuvotteluja ja tehdä muutoin tiivistä yhteistyötä koko kaavaprosessin aikana.

11 Kaavoituksen kulku, päätöksenteko ja mahdollisuudet vaikuttaa

11.1 Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 prosessin vaiheet ja aikataulu

Aloituvaihe 08/2014 - 11/2015

- Kaavan työohjelman ja alustavan aikataulun laadinta
- Kaavan lähtökohdat, yleiset tavoitteet, lähtötietojen ja selvitysten ajantasaisuus
- Kaavan sisältö ja laatimispäätös
 - Maakuntakaavatoimikunta 28.10.2014
 - Maakuntahallitus 24.11.2014
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laadinta
- Maankäyttö- ja rakennuslain ja -asetuksen (MRL 66§, MRA 11§) mukainen kaavan lähtökohtia ja tavoitteita koskeva aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 5.3.2015
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman luonnos
 - Käsitelty maakuntakaavatoimikunnassa 16.3.2015
 - Hyväksytty maakuntahallituksessa 23.3.2015
- Ilmoitus kaavan vireille tulosta ja osallistumis- ja arviointisuunnitelman nähtäville asettamisesta, mahdollisuus palautteen antamiseen, lausuntopyynnöt, (MRL 63§, MRA30§)
- Kysely kunnille ja muille sidosryhmille sekä toimijoille kaavan tavoitteista
- Kysely turvetuotannon tarpeista tuottajille ja Satakuntalaisille käyttäjille
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta ja kyselyistä saadun palautteen kokoaminen
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadun palautteiden, tavoite-esityksien ja niihin laadittujen vastineiden käsittely
 - Käsitelty yhteistyöryhmässä 7.10.2015
 - Käsitelty maakuntakaavatoimikunnassa 12.10.2015
 - Hyväksytty maakuntahallituksessa 26.10.2015
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
 - Hyväksytty maakuntahallituksessa 23.11.2015

Tavoitevaihe 05 – 11/2015

- Mahdolliset kuntaneuvottelut 09/2015
- Määritellään kaavan tavoitteet valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden, maakunnan omien kehittämistarpeiden, kuntien, sidosryhmien ja toimijoiden tavoitteiden pohjalta
- Kaavan tavoitteet
 - Käsitelty yhteistyöryhmässä 2.11.2015
 - Käsitelty maakuntakaavatoimikunnassa 2.11.2015
 - Hyväksytty maakuntahallituksessa 23.11.2015

Valmisteluvaihe 2015 – 2017

- Selvitysten laadinta, esittely, yhteistyöryhmät teemoittain
- Valtuustoseminaari tavoitteista ja selvityksistä 7.4.2016
- Viranomaistyöneuvottelu 1.6.2016
- Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkistus (MRL:n ja MRA:n muutokset)
 - Hyväksytty maakuntahallituksessa 12.7.2016
- Valmisteluvaiheen aineiston laadinta
- Valmisteluvaiheen aineisto
 - Käsitellään yhteistyöryhmässä
 - Käsitellään maakuntakaavatoimikunnassa
 - Hyväksytään maakuntahallituksessa
- Kuulutus kaavan nähtäville asettamisesta, mahdollisuus mielipiteen antamiseen, lausuntopyynnöt (MRL 62§, MRA 30§)
- Yleisötilaisuudet
- Valmisteluvaiheen aineistosta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden käsittely, vastineet

Ehdotusvaihe 2017 – 2018

- Saatujen palautteiden ja niihin laadittujen vastineiden perusteella sekä mahdollisten lisäselvitysten perusteella laaditaan kaavaehdotus
- Ehdotusvaiheen aineisto 1
 - Käsitellään ja hyväksytään
- Lausunnot kaavaehdotuksen aineistosta 1 (myös ministeriöt) (MRA 13 §)
- Viranomaisneuvottelu (MRL 66 §, MRA 11 §)
- Vastineiden laatiminen ehdotusvaiheen aineistosta annettuihin lausuntoihin
- Ehdotusvaiheen aineiston 2 nähtäville asettaminen
 - Käsitellään ja hyväksytään
- Kuulutus kaavan nähtäville asettamisesta, mahdollisuus muistutuksen antamiseen, (MRL 65 §, MRA 12§)
- Yleisötilaisuudet nähtävillä oloaikana
- Viranomaistyöneuvottelut (tarvittaessa)

Hyväksymisvaihe 2019

- Vastineiden laatiminen muistutuksiin
- Kaava-aineistoon tehtävät tarkistukset ja täydennykset (Mikäli kaavaehdotusta muutetaan olennaisesti, se on asetettava uudelleen nähtäville)
- Kaavan hyväksyminen
 - maakuntahallituksessa
 - maakuntavaltuustossa
 - ->Maakuntakaavan hyväksymistä koskevaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen (MRL 188 §) ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen
- Hyväksymispäätöksestä tiedottaminen
- Lainvoimaisuudesta tiedottaminen

Seurantavaihe

- Seurataan
 - Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 toteutumista ja mahdollisia muutostarpeita
 - Kuntien kaavoituksen ja muiden alueiden käyttöä koskevien suunnitelmien suhdetta vaihemaakuntakaavan tavoitteisiin

11.2 Päätöksenteko

Satakunnan vaihemaakuntakaavan 2 hyväksyy maankäyttö- ja rakennuslain 31 §:n mukaisesti liiton ylin päättävä toimielin eli Satakuntaliiton maakuntavaltuusto.

Satakuntaliiton maakuntahallitus ohjaa maakuntakaavoitusta ja tekee maakuntakaavoituksen valmistelua koskevat päätökset. Maakuntahallitus on kokouksissaan 2.9.2013 (MH§116) ja 2.10.2017 (MH§136) asettanut toimikaudekseen maakuntakaavatyötä varten maakuntakaavatoimikunnan. Toimikunnan tehtävänä on kaavatyön valmistelun ohjaus. Maakuntakaavatoimikunnan kokouksiin osallistuvat asiantuntijoina maakuntakaavan valmistelijat sekä kutsuttaessa muita viraston asiantuntijoita. Maakuntajohtaja osallistuu mahdollisuuksien mukaan toimikunnan työhön ja kokouksiin.

12 Yhteystiedot

Satakuntaliiton alueiden käytön toimialan henkilökunnan yhteystiedot:

Päivi Liuska-Kankaanpää

alueiden käytön johtaja
puh. 044 711 4382, paivi.liuska-kankaanpaa@satakunta.fi

Susanna Roslöf

maakunta-arkkitehti
puh. 044 711 4334, susanna.roslof@satakunta.fi

Anne Nummela

maakuntainsinööri
puh. 044 711 4317, anne.nummela@satakunta.fi

Anne Savola

ympäristöasiantuntija
puh. 050 596 1362, anne.savola@satakunta.fi

Esa Perttula

liikennesuunnittelija
puh. 044 711 4370, esa.perttula@satakunta.fi

Virpi Sipari

suunnitteluassistentti
puh. 044 711 4375, virpi.sipari@satakunta.fi

Veli-Matti Rintala

paikkatietoasiantuntija
puh. 044 711 4316, veli-matti.rintala@satakunta.fi

Satakuntaliiton viraston yhteystietoja:

SATAKUNTALIITTO

Postiosoite: PL 260, 28101 Pori
Käyntiosoite: Pohjoisranta 11 D, 28100 Pori
Yleinen sähköpostiosoite: kirjaamo@satakunta.fi
Vaihteen puh. (02) 620 4300

Satakunnan vaihemaakuntakaava 2: <http://www.satakuntaliitto.fi/vmk2>

SATAKUNTALIITTO
PL 260, 28101 Pori
Puh. (02) 620 4300
kirjaamo@satakunta.fi
www.satakuntaliitto.fi